

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

FÖR

PERSONAL

VID

TRAFIKAKTIEBOLAGETS GRÄNGESBERG—
OXELÖSUND JÄRNVÄGAR

GÄLLANDE FRÅN OCH MED DEN 1 JULI

1920

STOCKHOLM 1920

KUNGL. BOKTRYCKERIET, P. A. NORSTEDT & SÖNER

201029

INNEHÅLL:

1) det från och med den 1 juli år 1920 gällande huvudavtal n:r 2,	
kapitel 1: linjepersonal	sid. 1
» II: viss kvinnlig personal	» 38
» III: verkstadspersonal	» 42
» IV: banarbetare	» 62
» V: giltighetstid	» 73
2) utdrag av protokollsuttalanden vid förhandlingar den 4 december 1919—28 februari 1920 angående upprättande av nytt huvudavtal n:r 2	» 75
3) av järnvägsförvaltningen utfärdade allmänna föreskrifter rörande personalens åligganden	» 87
4) av järnvägsförvaltningen utfärdade allmänna föreskrifter rörande villkoren för vinnande av ordinarie och extra anställning såsom linjepersonal	» 88
5) av järnvägsförvaltningens utfärdade, i § 53 av kommittéprotokollet rörande huvudavtalet n:r 2 omförmälda gemensamma verkstadsregler	» 90

(Tecknet | utmärker ändring i förutvarande bestämmelser.)

Huvudavtal n:r 2

mellan

Svenska järnvägarnas arbetsgivareförening, å ena sidan,
samt, å den andra, Svenska järnvägsmannaförbundet och
Sveriges lokomotivmannaförbund, innefattande allmänna
bestämmelser för personal vid Sveriges enskilda
järnvägar.

KAPITEL I.

Linjepersonal.

§ 1.

Bestämmelserna i detta kapitel gälla ordinarie och extra linjepersonal med undantag av överbanmästare, banmästare, trädgårdsmästare, stationsföreståndare (dock ej stationsförman), förste kontorsbiträde, bangårdsmästare, som utövar befäl över minst 5 stationskarlsförmän, verkmästare, lokmästare, lokförman, vagnmästare, byråpersonal av vad slag som helst med stadigvarande byråtjänstgöring, stations- och kontorsskrivare samt högre tjänstemän.

*Avtalets
omfattning.*

§ 2.

Anställning.¹

1. Med avseende å anställning indelas personalen i
 - a) *ordinarie* med fast anställning och årslön;
 - b) *extra*, vartill hänföras

*Personalens
indelning.*

¹ Se protokollsuttalande n:r 1.

1) den som vid järnvägen i fråga under ett år i följd varit tilldelad regelbunden tjänstgöring av normal omfattning och fortfarande bibehålles i dylik tjänstgöring;

2) den som anställes för sammanhängande årstjänstgöring efter att vid järnvägen i fråga hava varit tilldelad regelbunden tjänstgöring av normal omfattning under sammanlagt 12 månader i perioder av minst 3 månader åt gången utan längre avbrott mellan varje period än 1 år; samt

3) lokeldare, som anställes i sammanhängande årstjänstgöring efter att vid järnvägen i fråga hava varit tilldelad tjänstgöring av normal omfattning såsom lokeldare under sammanlagt 365 dagar i perioder av minst 8 dagar åt gången;

c) *tillfällig*,¹ varmed förstås

1) all personal under det första tjänstgöringsåret; samt

2) i övrigt personal, som till följd av trafikstegring eller andra orsaker tillfälligt tjänstgör vid järnvägen.

Anställningsbevis.

2. Ordinarie och extra personal anställes medelst anställningsbevis enligt avtalet bifogat formulär.

Besked om lämplighet.

3. Vid anställning såsom extra äger järnvägsman rätt att, efter därom framställd begäran, av förvaltningen erhålla skriftligt besked, om han anses lämplig för järnvägstjänsten och har utsikt att vinna befordran till ordinarie.

Uppsägning.

4. Anställning som ordinarie och extra personal äger rum med ömsesidig uppsägningstid, nämligen vad angår den förra 3 månader och den senare 1 månad.

Med avseende å uppsägning iakttagas emellertid, att meddelande därom bör, om så ske kan, lämnas längre tid i förväg, än nyss nämnts.

De i detta mom. meddelade bestämmelser upphäva icke vad som särskilt föreskrivits i fråga om bestraffning.

Förmåner för mera stadigvarande tillfällig personal.

5. Envar, som vid järnvägen i fråga varit tilldelad regelbunden tjänstgöring av normal omfattning under

¹ Å tillfällig personal äga, med det undantag som följer av mom. 5 och 6, avtalets bestämmelser icke tillämpning.

sammanlagt 12 månader i perioder av minst 3 månader åt gången utan längre avbrott mellan varje period än 1 år, skall, där han anställs i sammanhängande tjänstgöring för minst 3 månader, åtnjuta mot anställningstiden svarande förmåner i överensstämmelse med vad i detta avtal stadgas för extra personal med avseende å tjänstgöring, tjänstledighet med bibehållen avlöning — tjänstledighet enligt § 4 mom. 2 och 3 dock endast vid anställning i sammanhängande tjänstgöring för minst 6 månader — samt fri- och hushållsbiljetter; övertidserättning utgår per timme med ett belopp motsvarande vederbörandes timlön.

6. Tillfällig personals avlöning regleras efter 6 månaders anställning, därvid för sådan personal fastställs en timlön, motsvarande $\frac{1}{208}$ eller, därest utsträckt tjänstgöring är fastställd för den befattning, i vilken han tjänstgör, mot det ökade timantalet svarande bråkdel av den månadslön, inklusive dyrorts- och personligt krigstidstillägg, som åtnjutes av extra personal i resp. lägsta lönegrader.

§ 3.

Tjänstgöring.¹

Allmänna bestämmelser.

1. a) Tjänstgöringstiden för såväl åkande som stationär personal utgör — raster oräknade — 208 timmar, räknat per månad om 30 dagar, dock att förvaltning, med iakttagande av ått sammanlagda arbetstiden per år icke blir högre än enligt ovan angivna beräkningsgrund, kan fastställa tjänstgöringstiden för årsavlönad banpersonal till 234 timmar under månaderna april—september och 182 timmar under månaderna oktober—mars.

Tjänstgöringstiden.

b) Beträffande sådant arbete för stationär personal, som medför synnerligen ringa ansträngning, i det att

¹ Se protokollsuttalande nr 2.

tjänstgöringen till avsevärd del består i passning eller eljest är av lindrig art, såsom exempelvis för lastplatsvakt, stationsförman, stationskarl å mindre station samt bom- eller växelvakt, må tjänstgöringstiden kunna utsträckas i den mån överenskommelse träffas vid lokala förhandlingar eller medgivande lämnas av Järnvägarnas skiljedomstol eller Förliknings- och skiljenämnden.

Samma gäller jämväl för sådan personal, i vilkens tjänstgöring resetid, under vilken intet som helst arbete förekommer, i större utsträckning ingår.

*Tillfälligt
övertids-
arbete.*

2. Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i driften eller medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å varor eller annan egendom, må, i den mån så är nödigt med hänsyn till berörda förhållande, den tjänstgöringstid, som finnes angiven i eller bestämts med stöd av mom. 1, överskridas.

Om sådant arbete samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det vederbörande förvaltning att senast inom 5 dagar från dess början göra anmälan hos Svenska järnvägarnas arbetsgivareförening, som i samförstånd med vederbörande personalorganisation har att inom 5 dagar därefter bestämma, huruvida och i vilken mån förlängd tjänstgöringstid må fortfarande tillämpas.

Vinnes icke samförstånd, hänskjutes frågans avgörande omedelbart till Skiljedomstolen eller Förliknings- och skiljenämnden.

*Övertidsar-
bete i övrigt.*

3. a) Förvaltning äger — oavsett sådant fall, varom i mom. 2 förmåles — att, därest tjänstgöringen icke utan avsevärd olägenhet kan ordnas på annat sätt, använda personal till arbete under högst 150 timmar per kalenderår utöver den tid, som angivits i eller bestämts med stöd av mom. 1.¹

b) Därest med hänsyn till särskilt förhållande ytterligare överskridande av den bestämda tjänstgöringstiden

¹ Se protokollsuttalande nr 3.

erfordras, må sådant ske i den mån överenskommelse träffas vid lokala förhandlingar eller medgivande lämnas av Järnvägarnas skiljedomstol eller Förliknings- och skiljenämnden.

4. För personalen upprättas turlista — där så ske kan för månad eller längre period — upptagande den tjänstgöringstid, som på förhand kan bestämmas (således även reserv- och stalltjänst samt, i ett tidsbelopp, rapportskrivning under månaden).¹

5. För all personal skall å turlista tydligt vara utsett, när tjänstgöringstiden börjar och slutar; och iakttages härvid, att vid bestämmandet av tjänstgöringstidens längd för lokpersonal tillägges den medeltid, som med hänsyn till varje loktyp av förvaltningen fastställs, särskilt för lokomotivs iordningställande och särskilt för lokomotivs avlämnande.²

6. Om järnvägsman under samma månad kommer att tjänstgöra dels såsom åkande, dels såsom stationär, skall tjänstgöringstiden för honom beräknas för den tid, då han tjänstgör såsom åkande, efter de för sådan personal fastställda grunder och för den tid, då han tjänstgör såsom stationär, efter de för vederbörande stationära personal fastställda grunder.

7. Resetid räknas såsom full tjänstgöringstid. Denna bestämmelse får dock icke utgöra hinder för förvaltning att utöver resetiden uttaga den enligt mom. 1 bestämda tjänstgöringstiden, därvid emellertid skall iakttagas, att den sammanlagda resetiden och tjänstgöringstiden icke må överskrida den för tjänstgöringstid och övertid vederbörligen fastställda tidsramen.³

8. Det sammanräknade timantalet för månad får i regel icke å turlista utgöra mer än vad stadgas i mom. 1.⁴

9. Då järnvägsman åtnjutit tjänstledighet eller varit sjuk, är han skyldig att under övriga delen av månaden

Turlista.

Tjänstgörings början och slut.

Blandad tjänstgöring.

Resetid.

Tid å turlista.

Beräkning av tjänstgöringstid vid ledighet.

¹ Se protokollsuttalande n:r 4.

² „ „ n:r 5, 6 och 7.

³ Ang. övertidsersättning vid resetid se § 9.

⁴ Se protokollsuttalande n:r 8.

utan övertidsersättning tjänstgöra under 6 timmar 56 minuter i medeltal per dygn.¹

Särskilda bestämmelser för stationär personal.

Fritid å turlista.

10. Å turlista för stationär personal får ej såsom fritid upptagas kortare tid än $\frac{1}{2}$ timme, utom då överenskommelse i visst fall träffas om kortare måltidsrast.

Skiftning av arbetet m. m

11. Vid uppgörande av turlistor för den stationära personalen iakttages i övrigt,

a) att arbetet skall, där så utan olägenhet för järnvägstjänsten ske kan, genom skiftning fördelas så lika som möjligt mellan vederbörande personal;

b) att varje person erhåller en såvitt möjligt regelbunden tjänstgöring varje dygn;

c) att, där dagtjänst och nattjänst omväxla, ombytet i regel ej bör ske tätare än en gång i veckan;

d) att under *natten* måltidsrasterna icke göras flera eller längre än som är nödvändigt för intagande av måltid, på det att den tid, vederbörande är bunden av sitt arbete, icke må onödigt förlängas;

e) samt att tjänstgöringen skall så ordnas, att personalen beredes en sammanhängande fritid av minst 9 timmar för varje dygn. Undantagsvis och då tjänstgöringen ej utan olägenhet kan ordnas med en så lång fritid, må densamma kunna förkortas intill 7 timmar.²

Alternering av natttjänstgöring

12. Natttjänstgöring — varmed här menas tjänstgöring, som infaller å sådan tid av dygnet, att minst 6 timmar därav fullgöras mellan kl. 9 e. m. och kl. 5 f. m. — skall, såvitt möjligt, alternera mellan vederbörande personal.

Banvakt.

13. För banvakt gälla dessutom följande särskilda bestämmelser:

a) *En kvarts timmes* tjänstgöring beräknas för varje

¹ Se protokollsuttalande n:r 9.

² „ „ „ „ „ 10.

tåg, vid vilket postning äger rum utom den i turlistan angivna arbetstiden.

Denna bestämmelse gäller, såvida poststället ej är beläget öfver 300 meter från banvaktens bostad. Är avståndet längre mellan bostaden och poststället, beräknas tiden efter turlista.

b) *Halv* tjänstgöring beräknas för den tid, varunder han icke tjänstgör mellan verkställd första inspektion eller postning och den vid järnvägen fastställda tiden för banarbetets början på söckendag eller motsvarande tid å sön- och helgdag, samt för den tid efter kl. 9 e. m., varunder tjänstgöring ej äger rum eller beräknas, intill dess sista tåget på tjänstgöringsdygnet, för vilket han enligt turlista skall posta, passerat poststället.

14. a) Banvakt äger rätt att vid arbete å annan än egen banvakssträcka såsom tjänstgöring tillgodoräkna sig tiden för sin fortskaffning utom egen sträcka till arbetsplatsen.

Tjänstgöring utom egen banvakssträcka m. m.

b) Ordinarie arbetare vid järnväg, där sådana hittills hänförs till linjepersonalen, ävensom extra linjearbetare äger vid arbete utom det område, som utgöres av den till hans bostad närmast belägna banvakssträckan jämte den närmaste banvakssträckan å ömse sidor om denna, såsom tjänstgöringstid tillgodoräkna sig tiden för sin fortskaffning utom området till resp. från arbetsplatsen.

15. a) För stationär personal kan tjänstgöringstiden utsträckas till 11 timmar per tjänstgöringsdygn. Undantagsvis och då tjänstgöringen ej utan olägenhet kan ordnas på annat sätt, må tjänstgöringstiden kunna utsträckas till 13 timmar eller vid ombyte från dagtill natttjänstgöring till den lägre tid, varom i detta fall överenskommelse mellan förvaltning och personal kan träffas.

Maximitjänstgöring-

b) Då maximitjänstgöring uttages, skall densamma efterföljas av minst 9 timmars sammanhängande fritid.

Särskilda bestämmelser för åkande personal.

Fritid å hemortsstation.

16. Å turlista för åkande personal får ej såsom fritid å hemortsstation upptagas kortare tid än $\frac{1}{2}$ timme.

Å turlista för åkande personal betecknas dagarna sålunda:

Tjänstgöringsdag.

a) *Tjänstgöringsdag*, då järnvägsman antingen är i effektiv tjänstgöring (således för lokpersonalen även stalltjänst) eller är förlagd i reserv.

Hemdag.

b) *Hemdag* eller sådan ledighetsdag, som kan erfordras för utjämning av tjänstgöringstiden för den åkande personalen.

Järnvägsman får ej å hemdag utan befälets tillstånd avlägsna sig från hemorten. När järnvägsman å sådan dag avlägsnar sig från bostaden, skall han, om så ske kan, där lämna uppgift var han finnes. Å hemdag räknas såsom tjänstgöringstid endast den tid, då arbete påkallas. Sådan tjänstgöring inräknas i hans sammanlagda månadstjänstgöring.

Fridag.

Fridag — minst två eller, där ej minst två hemdagar erhållas, minst tre för varje kalendermånad — då järnvägsman är fullständigt fri och kan, efter anmälan, avresa från hemorten, såvida han ej senast vid utgången av föregående tjänstgöring erhållit order att tjänstgöra ifrågavarande dag. Härigenom upphäves icke järnvägsmans skyldighet att tjänstgöra, även om han senare erhåller order därom.¹

Reservtjänst.

17. a) Under reservtjänst skall järnvägsman hålla sig i beredskap att inträda i tjänstgöring senast 10 minuter efter ingången order. Då järnvägsman ligger i reserv, skall han uppehålla sig i stallet eller överliggningsrummet, om sådant finnes, eller eljest å plats, som av befälet bestämmes, samt är även skyldig utföra det arbete för järnvägen, vartill han beordras, dock i regel endast inom den avdelning, resp. ban-, maskin- eller trafikav-

¹ Se protokollsuttalande n:r 11.

delningen, som han enligt anställningsbeviset tillhör. Om järnvägsman på egen begäran erhållit tillstånd att under reservtid vistas i bostaden, räknas sådan tid icke som tjänstgöringstid.

b) Vid sådan reservtjänstgöring, under vilken icke något som helst arbete eller annan sysselsättning i tjänsten kräves, räknas varje timme såsom en halv timmes tjänstgöring; dock att tiden för reservtjänstgöring räknas fullt, när fråga är om sådan tjänstgöring å hemdag eller fridag, så ock alltid vad angår tillämpning av bestämmelsen om maximitjänstgöringstiden per dygn. Beordras järnvägsman under reservtjänstgöringen till arbete, skall tiden härför beräknas såsom full tjänstgöringstid.

18. Tidtabellstiden¹ per månad om 30 dagar må i regel icke överskrida:

Tidtabellstid.

för ånglokförare och eldare samt för ångmotorförare
a) vid tjänstgöring *uteslutande*

- 1) å tåg med reshastighet² av 35 km. och däröver samt å förortståg å linjen Stockholm—Spånga, Stockholm—Djursholm och Stockholm—Saltsjöbaden 130 timmar;
- 2) å tåg med reshastighet mellan 27 och 35 km. 160 timmar;
- 3) å tåg med reshastighet av 27 km. och därunder eller å växellok, vad beträffar effektiv växeltid, 180 timmar;

b) vid tjänstgöring *alternerande*

- 1) å alla tre tågslagen eller å det förstnämnda och något av de senare 160 timmar;
- 2) å de två senare tågslagen 170 timmar;

Tidtabellstid är den i tidtabellen angivna tidsrymden för ett tågs framförande och innefattar alltså såväl gång- som uppehållstid.

² Reshastigheten för ett visst tåg erhålles genom att dividera väglängden, som tåget framföres av samma lok- resp. konduktörspersonal, med tiden, som enligt tidtabellen skall förflyta från den station, vid vilken vederbörande övertager tåget, till den station, vid vilken han lämnar tåget.

för *elektromotorförare och konduktörspersonal* (d. v. s. konduktör, packmästare och sådan smörjare, som tjänstgör jämväl såsom packmästare eller konduktör)

a) vid tjänstgöring *uteslutande*

- 1) å tåg med reshastighet av 35 km. i timmen och däröver, 180 timmar;
- 2) å tåg med reshastighet under 35 km. i timmen 190 timmar;
- 3) å förortståg det antal timmar, som kan komma att fastställas vid lokala förhandlingar;

b) vid tjänstgöring *alternerande*

- 1) å alla tre tågslagen eller å förortståg och något av de andra 165 timmar;
- 2) å de två förstnämnda tågslagen 185 timmar, skollande, där perrongspärr förekommer, tidtabellstiden för konduktörspersonal utgöra högst 180 timmar;

för *övrig ikande personal* (smörjare, vilken icke tjänstgör jämväl såsom packmästare eller konduktör, ävensom bromsare och ångfinkeldare) 200 timmar.

Förestående tidtabellstider må efter överenskommelse kunna överskridas, då tjänstgöringen är av lindrigare art eller då turlistan eljest icke lämpligen kan ordnas på annat sätt.

Dylik överenskommelse bör träffas på förhand, dock att för det fall sådant av trafiktekniska skäl icke medhinner, av förvaltningen utfärdad turlista må gälla i avvaktan på frågans definitiva avgörande enligt förhandlingsordningen.

Träffas icke överenskommelse inom 6 dagar efter turlistans ikraftträdande, äger personalen genom sin organisation påkalla frågans omedelbara avgörande av Skiljedomstolen eller Förliknings- och skiljenämnden.¹

*Villkor för
alternering.*

19. Tjänstgöringen å visst tågslag skall för såväl lok-
som konduktörspersonal under månaden uppgå till minst
27 timmar tidtabellstid, om samma tjänstgöring skall

¹ Se protokollsuttalanden nr:is 12 och 13.

anses alternera med tjänstgöring å övriga tågslag. Uppgår tjänstgöringen å tågslaget ifråga ej till 27 timmar, tages densamma alltså ej i betraktande vid beräkandet av tidtabellstid vid alternerande tjänstgöring, varom i 18 mom. förmåles.

20. För åkande personal kan tjänstgöringstiden utsträckas till 13 timmar per tjänstgöringsdygn. Undantagsvis och då tjänstgöringen ej på annat sätt lämpligen kan ordnas, må tjänstgöringstiden kunna utsträckas intill 15 timmar per tjänstgöringsdygn, dock ej mer än till sammanlagt 26 timmar under två efter varandra följande tjänstgöringsdygn.

Varje tjänstgöring skall efterföljas av en vilotid, som är avpassad efter tjänstgöringens längd och art, och bör i regel en sammanhängande vilotid beredas av minst 9 timmar per tjänstgöringsdygn, då vilan åtnjutes i hemmet, och minst 7 timmar per tjänstgöringsdygn, då vilan åtnjutes utom hemortsstationen, samt av minst 16 timmar på hemorten, då tjänstgöringstiden under två dygn i följd uppgått till sammanlagt 24 timmar eller mera.

Med tjänstgöringsdygn förstås en sammanhängande tidrymd av 24 timmar, räknad från varje tjänstgörings början.

21. a) Av den för åkande personal enligt turlista tjänstefria tiden å främmande station räknas en fjärdedel såsom tjänstgöringstid, härifrån dock undantagen sådan tid intill 11 timmar, som är avsedd för nattvila.¹

b) Beträffande åkande personal å förortståg gäller emellertid,

att av varje tjänstefritt uppehåll tid t. o. m. 10 minuter räknas såsom full tjänstgöring,²

att för den del av tjänstefritt uppehåll, som överstiger 10 minuter men icke 30 minuter, full tjänstgöringstid räknas för den tid som återstår, sedan tid för rapportskrivning för förortståg enligt mom. 22 frändragits, vart-

*Maximi-
tjänstgö-
ring och mi-
nimivilotid.*

*Uppehåll på
främmande
station.*

¹ Se protokollsuttalande n:r 14.

² , , n:r 15, 16 och 17.

*Rapport-
skrivning.*

dera tidsbeloppet sammanräknat per månad; skolande för det fall vid sådan uträkning rapportskrivningstiden överstiger sammanräknade tjänstefria uppehållstiden, överskottet upptagas som rapportskrivningstid, samt att för den del av tjänstefritt uppehåll, som överstiger 30 minuter, gäller vad ovan sagts under punkt a.¹

22. I tjänstgöringstiden ingår för nedannämnd personal tid för rapportskrivning, vilken tid beräknas på följande sätt:

a) för tågförande konduktör: 10 minuter för varje tåg, varför rapportskrivning förekommer, dock högst 30 minuter för varje tjänstgöringsdag;

b) för lokomotivförare samt för lokomotiveldare, då rapportskrivning ålägges honom: 5 minuter för varje tåg, varför rapportskrivning förekommer, dock högst 15 minuter för varje tjänstgöringsdag.²

§ 4.

Tjänstledighet.³

Ordinarie personal.

1. Ordinarie personal äger att under samma kalenderår erhålla ledighet utan löneavdrag 15 dagar samt efter 15 års tjänst såsom ordinarie ytterligare 5 dagar, med rätt att under hela sin ordinarie tid därutöver erhålla ledighet 15 dagar mot 50 % avdrag å hela den till vederbörande å orten i fråga utgående avlöning, allt å tid, som förvaltningen för varje särskilt fall kan godkänna.

Extra personal.

2. Extra personal, som fyllt 21 år, äger att under samma kalenderår å tid, som förvaltningen för varje särskilt fall kan godkänna, erhålla ledighet

¹ Se protokollsuttalande n:r 18.

² „ „ n:ris 19 och 20.

³ „ „ n:r 21.

*Ledighet
utan eller
med 50 %
avdrag.*

det första året *högst* (se § 7 mom. 7) 6 dagar utan löneavdrag,

de därpå följande 4 resp. 5 åren (se § 7 mom. 4) 6 dagar utan löneavdrag,

de därpå följande 5 åren 10 dagar utan löneavdrag och 10 dagar mot avdrag samt

de därpå följande åren 15 dagar utan löneavdrag och 15 dagar mot avdrag.

Förenämnda avdrag utgör 50 % å hela den till vederbörande å orten i fråga utgående avlöningen.

3. Extra personal i åldern 18—20 år äger att under samma kalenderår erhålla ledighet *högst* (se § 7 mom. 7) 5 dagar å tid, som förvaltningen för varje särskilt fall kan godkänna.

Gemensamma bestämmelser.¹

4. Beviljas, utöver vad i § 4 mom. 1—3 stadgats, ytterligare tjänstledighet, avdrages hela avlöningen, inklusive ortstillägg. *Ledighet därutöver.*

5. Vid avdrag anses dagavlöningen utgöra $\frac{1}{365}$ av årslönen, inklusive ortstillägg. Omfattar i mom. 1 nämnd ledighet *hel* kalendermånad, avdrages dock hela månadslönen, inklusive ortstillägg. *Beräkning av avdragsbelopp.*

6. Av den avdragsfria tjänstledigheten bör minst hälften tagas i en följd, där icke förvaltningen annorlunda medger.² *Tjänstledighets uttagande.*

7. För såvitt ansökningen om tjänstledighet inkommit till vederbörande befäl minst 8 dagar före den begärda tjänstledighetens början, skall sökanden senast 48 timmar före nämnda tid erhålla meddelande, huruvida tjänstledigheten beviljas eller icke. *Besked angående tjänstledighet.*

Frisöndag och fridag m. m.

8. a) Frisöndag utan löneavdrag skall, såvitt möjligt regelbundet, beredas den stationära personalen, såväl *Stationär personal.*

Frisöndag.

¹ Se protokollsuttalande n:r 9.

² , , , 22.

ordinarie som extra, varannan sön- och helgdag. Minst 30 sådana frisöndagar skola årligen beredas. Möter svårighet bevilja ledighet sön- och helgdag, kan förvaltning i stället, till ett antal av högst 10 per år, bereda annan fridag.¹

Frinatt.

b) För stationär personal med uteslutande natttjänstgöring under minst en månad i följd skall tjänstgöringen så ordnas, att efter tjänstgöring under högst 10 nätter i följd en frinatt erhålles. Sådan ledighet skall, såvitt utan olägenhet för förvaltningen ske kan, beredas minst tre nätter i månaden.

Frisöndag
och fridag
under tjänst-
ledighet.

c) Frisöndag eller i stället för sådan beviljad fridag, infallande under erhållen tjänstledighet, som är längre än 7 dagar i följd, inräknas i antalet tjänstledighetsdagar.²

Åkande per-
sonal.

Fridag.

9. a) Fridag — minst två eller, där ej minst två hemdagar erhållas, minst tre för varje kalendermånad — då järnvägsman är fullständigt fri och kan, efter anmälan, avresa från hemorten, såvida han ej senast vid utgången av föregående tjänstgöring erhållit order att tjänstgöra ifrågavarande dag, beredes den åkande personalen. Härigenom upphäves icke järnvägsmans skyldighet att tjänstgöra, även om han senare erhåller order därom.¹

Fri- eller
hemdag un-
der tjänst-
ledighet.

b) Fridag, infallande under erhållen tjänstledighet, som är längre än 7 dagar i följd, inräknas i antalet tjänstledighetsdagar.

Hemdag, infallande under eller i omedelbar följd efter en mellan två fri- eller hemdagar erhållen tjänstledighet, skall även anses och räknas såsom tjänstledighetsdag.²

Fridags
längd.

10. Såsom fridag och frisöndag gäller blott en sammanhängande, från tjänstgöring fri tid av minst 30 timmar, där icke i särskilt undantagsfall överenskommelse med vederbörande järnvägsman träffas om kortare tid.

¹ Se protokollsuttalande n:r 23.

² „ „ „ 24.

§ 5.

Avlöning m. m.

1. Lön samt, i förekommande fall, växelpengar, resekostnadsersättning (milpengar) och felräkningspengar för ordinarie och extra personal utgår enligt vid varje järnväg fastställd lönestat. *Lön m. m.*

2. Härvid iakttages, att för extra personal, som fyllt 21 år, skola bestämmas fem löneklasser, och att årslönen i den första löneklassen skall fastställas till ett belopp, som med 60 kronor understiger den för ordinarie personal i grupp I (stationskarlsklassen, eller i grupp II, där viss extra järnvägsman vid järnvägen i fråga hänföres till denna grupp) för resp. ort fastställda lön. De återstående fyra löneklasserna för extra personal skola vara lika med de fyra lägsta löneklasserna för ordinarie personal i grupp I (resp. grupp II). Efter att hava innehaft den femte löneklassen i sex år, erhålles ett tillägg, motsvarande skillnaden mellan den femte och fjärde löneklassen för ordinarie personal i grupp I (resp. grupp II). *Löneklasser för extra personal.*

3. Årsavlöningen till extra personal i åldern 18—20 år utgår med ett belopp, som med 60 kronor understiger den för i mom. 2 berörda extra personal fastställda lägsta löneklassen. Sistnämnda löneklass tillämpas fr. o. m. månaden näst efter den, under vilken vederbörande fyller 21 år.

4. Extra lokeldare, som *tillfälligt* beordras utföra verkstadsarbete, bibehåller härvid sin lön som lokeldare, därifrån dock undantagen sådan tid, som erfordras för vinnande av för eldartzjänst föreskriven verkstadspraktik. *Tillfälligt verkstadsarbete av extra lokeldare.*

§ 6.

Avlönings utbetalande.

Personalens lön för löpande månad (avlöningsperiod) ävensom resekostnads- och övertidsersättning för näst *Avlöningsperiod.*

föregående månad utbetalas en gång i månaden och senast den sista dagen i varje kalendermånad å dag, som av förvaltningen på förhand för varje år tillkännagives. Under december månad utbetalas dock lönen senast den 20 december. Skulle den fastställa avlöningsdagen infalla å sön- eller helgdag, verkställes utbetalningen å närmast föregående helgfria dag.

§ 7.

Uppflyttning i högre löneklass och tjänsteårsberäkning.

*Villkor för
upp-
flyttning.* 1. För uppflyttning i högre löneklass erfordras, att vederbörande järnvägsman under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som kräves för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit ledighet antingen enligt stadgandena i § 4 mom. 1—3 eller på grund av sjukdom i följd av sådan i tjänsteutövning ådragen kroppsskada, som icke gör honom oförmögen att för framtiden behörigen sköta sin befattning, eller och slutligen jämlikt bestämmelserna i mom. 8 här nedan fullgjort sin värnplikt.

*Bestämman-
de av löne-
klass.* 2. Vid anställning som ordinarie eller vid befordran till högre befattning tilldelas vederbörande en löneklass, som icke är lägre än den, han förut innehafte. Skulle järnvägsman tilldelas en löneklass i den nya befattningen, som till beloppet är lika med den förut innehavda, äger han för uppflyttning i högre löneklass i den nya befattningen tillgodoräkna sig sina tjänsteår inom samma löneklass i den förra befattningen. Vid befordran den 1 januari det år, då järnvägsman skolat uppflyttas i högre löneklass i sin förutvarande befattning, skall hans löneklass i den nya befattningen bestämmas med hänsyn till den lön, han skolat erhålla, i händelse befordran icke ägt rum.

3. Uppflyttning i högre löneklass i samma befattning skall ske endast den 1 januari.

*Beräkning
av tjänsteår.*

4. Vid beräkning av antalet tjänsteår skall halvt år och därutöver räknas som helt år, men mindre än ett halvt år däremot ej medräknas.

*Beräknings-
grund för
tjänsteår.*

5. De år extra järnvägsman tjänstgjort, innan han fyllt 21 år, få icke räknas som tjänsteår.

*Tjänst-
göring före
21 år.*

6. Aspirant, som icke befordrats till extra eller ordinarie lokeldare 3 år efter det han anställts i järnvägens verkstad — tid före 21 år räknas härvid ej — äger att vid befordran till dylik befattning tillgodoräkna sig som tjänsteår såsom extra tjänstgöringstiden i verkstaden inkl. lokreparation i lokstall utöver nämnda 3 år. Dylik tjänsteårsberäkning inträder dock i varje fall först 3 år efter det aspirant första gången uttagits i eldarelevtjänst.

*Tjänsteårs-
beräkning
för verk-
stadstjänst.*

Denna bestämmelse har icke retroaktiv verkan, och skall följaktligen tjänsteår enligt densamma icke räknas för tjänstgöringstid, infallande före den 1 juli 1920.¹

7. Extra järnvägsman äger uppbära honom enligt detta avtal eller övriga vid järnvägen i fråga gällande bestämmelser fastställda lön och belöpande andra förmåner, exempelvis tjänstledighet och fribiljetter, räknat fr. o. m. månaden näst efter den, under vilken han uppfyller de för förmånernas åtnjutande föreskrivna villkor, med iakttagande att, i den mån det antal tjänstledighetsdagar, fribiljetter o. d., som sålunda belöper på återstående del av år, icke blir helt tal, detsamma höjes till närmast högre hela tal.

*Tid för för-
månens till-
godokom-
mande.*

Enahanda gäller beträffande ordinarie järnvägsman, dock alltid räknat fr. o. m. den dag, från vilken han utnämnts till ordinarie.

8. Den tid, under vilken järnvägsman, ordinarie eller extra, i lagstadgad ålder eller på grund av sjukdom senare fullgör sin värnplikt, frånräknas icke vid tjänste-

*Tjänsteårs-
beräkning
vid full-
görande av
värnplikt.*

¹ Se protokollsuttalande n:r 25.

årsberäkning, liksom ej heller annan tid, å vilken järnvägsman med förvaltningens medgivande fullgör sin värnplikt.

§ 8.

Traktaments- och nattlogiersättning.

*Beräkning
av traktamentsersättning.*

1. Traktamentsersättning utgår per dygn, varvid bortovaro från stationeringsorten minst 6 timmar och högst 24 timmar ersättes med ett traktamente, bortovaro överstigande 24 men ej 48 timmar med två traktamenten o. s. v.¹

Stationeringsort.

2. a) För banvakt anses stationeringsorten utgöras av den egna banvaktssträckan jämte de delar av närliggande banvaktssträckor, som ligga inom 5 km. avstånd å ömse sidor om bostaden.

För tjänstgöring å angränsande banvaktssträckor utom 5-kilometersgränsen utgår traktamentsersättning vid bortovaro från stationeringsorten under den i mom. 1 angivna tid, dock allenast i det fall att banvakt utför annat arbete än inspektion av sträckan och han på grund av utfärdad order icke får begiva sig till bostaden för intagande av måltid.

Vid hemresa för intagande av måltid äger banvakt tillgodoräkna sig, utom den anslagna måltidsrasten, den tid, som åtgår för färd å angränsande banvaktssträckor mellan arbetsplatsen och den egna banvaktssträckan resp. 5-kilometersgränsen från bostaden.²

b) För reparationsförman och banvaktsförman, ordinarie arbetare och extra linjearbetare är stationeringsorten det tjänstgöringsområde, som anges i vederbörandes anställningsbevis.

Åkande personal.

3. a) Bestämmelserna i mom. 1 avse ej den åkande personalen, vilken erhåller traktamentsersättning endast i det fall, att densamma för vikariat eller av annan anledning längre eller kortare tid stationeras å annan ort än hemorten. Dock erhåller denna personal traktaments-

¹ Se protokollsuttalande n:r 26.

² , , , 27.

ersättning vid bortovaro från hemorten minst två nätter i följd utan att däremellan hava haft oavbruten fritid å hemortsstationen av minst en timma, i vilket fall traktamentsersättning utgår med ett traktamente för varje natt utöver den första.

b) Stationär personal, vilken tjänstgör såsom åkande, åtnjuter under denna tid traktamentsersättning enligt de för åkande personal fastställda grunder. Såsom stationeringsort betraktas den plats, där vederbörande järnvägsman såsom stationär har tjänstgöring. Om stationär personal beordras att tjänstgöra för sådan personal, som icke är berättigad till resekostnadsersättning, utgår traktamentsersättning för dylik tjänstgöring enligt mom. 1.

*Stationär
personal.*

c) Oförutsedd bortovaro i tjänsten från hemorten över natt berättigar åkande personal till traktamentsersättning, för såvitt icke vederbörande enligt föreskrifterna här ovan i detta mom. redan är berättigad till dylik ersättning. Såsom oförutsedd betraktas ej bortovaro, då order om tjänstgöringen delgivits i så god tid, att vederbörande haft minst 2 timmars fritid å hemorten före tjänstgöringens början.

*Oförutsedd
bortovaro.*

4. Traktamentsersättning utgår med följande belopp:
å ort¹

*Trakta-
mentsersätt-
ningens
belopp.*

A	B	C	D	E	E+60	E+120
2:—	2: 25	2: 50	2: 75	3:—	3: 25	3: 50

Å traktamentsersättning utgår krigstidstillägg enligt följande tabell:

Social- styrelsens indextal	% tillägg	Social- styrelsens indextal	% tillägg
172—163	66	82— 73	30
162—153	62	72— 63	26
152—143	58	62— 53	22
142—133	54	52— 43	18
132—123	50	42— 33	14
122—113	46	32— 23	10
112—103	42	22— 13	6
102— 93	38	12— 3	2
92— 83	34		

¹ Orterna A:1, B:1, C:1 och D:1 samt E+30, E+90 och E+150 skola härvid jämföras med närmast lägre helort, d. v. s. med resp. A, B, C, D, E, E+60 och E+120.

*Nattlogi-
ersättning.*

5. Kräver tjänsteresa bortovaro från hemmet över natten, utgår särskild nattlogiersättning, för såvitt järnvägsförvaltningen icke tillhandahåller överliggningsrum.¹

Belopp.

6. Nattlogiersättning utgår, där icke, beträffande åkande personal, i särskilt fall överenskommelse mellan vederbörande förvaltning och förbundsavdelning träffats om lägre belopp, med

å ort ²						
A	B	C	D	E	E+60	E+120
1: 50	1: 75	2: —	2: 25	2: 50	2: 75	3: —

Å nattlogiersättning utgår krigstidstillägg enligt den under mom. 4 upptagna tabell.

*Nedsättning
i beloppen.*

7. Ifrågakommer traktaments- eller nattlogiersättning för längre tid än 15 dygn i en följd å samma ort, nedsätts ersättningsbeloppen för tiden därutöver med 25 % eller, därest på förhand bestämts, att den ifrågavarande tjänstgöringen skall bliva av längre varaktighet, enligt överenskommelse i varje särskilt fall.

*Bortfallan-
de av ersätt-
ning.*

8. Ligger den tillfälliga tjänstgöringsorten så nära hemorten, att vederbörande järnvägsman lämpligen kan intaga middag i sitt hem eller där tillbringa natten, utgår i förra fallet icke traktamentsersättning och i senare fallet icke nattlogiersättning.

Tid, som åtgår för färd mellan den tillfälliga tjänstgöringsorten och den vanliga tjänstgöringsplatsen å hemorten, inräknas i sådant fall i tjänstgöringstiden.

§ 9.

Övertidsersättning.

*Beräkning
av övertid.*

1. Det antal timmar, varmed järnvägsmans sammanlagda tjänstgöringstid per månad överstiger den enligt § 3 fastställda tjänstgöringstiden, utgör övertid.

¹ Se protokollsuttalande n:r 28.

² Orterna A:1, B:1, C:1 och D:1 samt E+30, E+90 och E+150 skola härvid jämföras med närmast lägre helort, d. v. s. med resp. A, B, C, D, E, E+60 och E+120.

2. Sammanlagda tjänstgöringstiden under månad skall avrundas till hel timme, varvid halv timme beräknas för hel, men mindre del bortfaller. *Avrundning.*

3. Tillfällig tjänstgöring utöver den å turlista angivna tiden, däri inbegripet tjänstgöring på grund av tåg-försening, medräknas icke för annan dag än sådan, under vilken densamma uppgått till sammanlagt minst en halv timme, i vilket fall halv timme räknas för hel, men mindre del bortfaller.

*Tillfällig
tjänstgöring
inkl. tågför-
sening.*

I intet fall får dock dubbelräkning förekomma.¹

För såvitt den sammanlagda tjänstgöringstiden per månad överskridit den enligt § 3 fastställda tjänstgöringstiden, skall mot den förlängda tjänstgöringstiden svarande ledighet beredas, eller, om sådan ledighet ej kan under löpande eller nästföljande månad lämnas, övertidsersättning utgå.

4. Övertidsersättning utgår per timme med $\frac{1}{208}$ av vederbörande järnvägsmans månadslön, inklusive dyrortstillägg, jämte en förhöjning, därest icke överenskommelse mellan vederbörande förvaltning och järnvägsman träffas om lägre belopp, av 20 %.²

*Övertids-
sättningens
belopp.*

För den i § 3 mom. 7 omnämnda resetid utgår icke 20 % tillägg.

5. För tjänstgöring å fridag skall övertidsersättning utgå för det antal timmar vederbörande å sådan dag tjänstgjort, dock alltid för minst hel dag, men får i dylikt fall arbetstiden icke inräknas i den under månaden utförda tjänstgöring, efter vilken övertidsersättningen i övrigt skall beräknas. Övertidsersättning utgår dock icke, om annan fridag kan beredas.³

*Övertid och
fridag.*

¹ Se protokollsuttalande n:r 29.

² Bestämmelsen gäller intill utgången av år 1921, och skola under år 1921 förhandlingar upptagas angående övertidsersättningens belopp där-
efter.

³ Se protokollsuttalande n:r 30.

§ 10.

Ersättning för tjänstgöring i högre befattning.

Villkoren
för ersätt-
ning.

1. Nedannämnda järnvägsmän, som efter order tjänstgöra uteslutande eller minst 6 timmar dagligen i högre befattning, äga att uppbära en särskild ersättning av 75 öre per dag resp. tjänstgöringsdygn, vilken ersättning emellertid för år räknat icke må överstiga 200 kronor;¹

a) *banvakt* för varje dag han tjänstgör såsom banmästare eller såsom reparationsförman, där sådan befattning finnes vid järnvägen, eller ock såsom förman för lag, bestående av, utom förmannen, minst 5 man;

b) *reparationsförman* för varje dag han tjänstgör såsom banmästare;

c) *banvakt*, vilken tjänstgör såsom stationsförman eller stationsföreståndare, *stationskarl*, vilken tjänstgör såsom stationsförman, stationskarlsförman, packmästare, konduktör eller stationsföreståndare, samt *packmästare*, *vagnsmörjare* och *bromsare*, vilka tjänstgöra såsom tågförande konduktörer, ävensom *eldare*, vilken tjänstgör såsom lok- eller motorförare, allt såvida tjänstgöringen utan att avbrytas av tjänstgöring i egen befattning omfattar minst 7 dagar i följd; annat avbrott än nyss nämnts om högst 3 dagar i tjänstgöring av ovanberörda slag skall ej medföra, att den stadgade ersättningen bortfaller;

d) *eldare* vid *indelad* alternerande tjänstgöring i förare- och eldarebefattning för var dag han tjänstgör som förare, dock endast för såvitt sådan alternerande tjänstgöring omfattar minst 15 dagar i en följd.

2. Lokförare eller lokeldare, som efter order uteslutande eller minst 6 timmar dagligen tjänstgör såsom lokmästare eller lokförman, uppbär en särskild ersättning av 2 kronor per dag, resp. tjänstgöringsdygn.¹

¹ Se protokollsuttalande n:r 31.

3. Vid sammanhängande vikariat i högre befattning, för vilket ersättning enligt mom. 1 c) utgår, skall ersättning beräknas även för dag, som å turlistan är angiven såsom hem- eller fridag för den ifrågavarande högre befattningen.

Hem- och fridag under vikariat.

4. Järnvägsman, som beordras att tjänstgöra i högre befattning, har att ställa sig till efter rättelse de för den högre befattningen gällande föreskrifter.

Skyldigheter vid vikariat.

§ 11.

Beklädnad.

1. Förvaltningen fastställer uniformsreglemente för personalen.

Uniformsreglemente.

2. a) Förvaltning äger att, därest överenskommelse med konduktörs- och packmästaregruppen träffas, tilldela konduktör samt packmästare beklädnad in natura mot avdrag å lönen av 300 kronor per år.¹

Beklädnad in natura.

b) För sådant fall skola tillämpas följande bestämmelser:

Uniformskostym	erhålles	varje	år.
Uniformsmössa	»	»	»
Ett par extra uniformsbyxor	»	vartannat	år.
Sommarkostym	»	»	»
Uniformskappa	»	»	»
Regnkappa	erhålles	vart	fjärde år.
Päls	»	vid	behov.
Pälsmössa	»	»	»

c) Persedlarna skola underhållas och väl vårdas av personalen samt tillfalla — med undantag av uniforms-

¹ Bestämmelsen i mom. 2 a) om det från 150 till 300 kronor förhöjda avdraget träder i kraft den 1 januari 1921, dock att för de fall, där vid utgången av februari månad 1920 åtgärder icke vidtagits för tilldelande åt personalen av beklädnad in natura, bestämmelserna om det förhöjda avdraget skall träda i tillämpning fr. o. m. den 1 juli 1920 och avdraget alltså för första halvåret 1920 vara 75 kr, och för senare halvåret 150 kronor.

knappar och gradbeteckningsgarnityr — innehavaren efter den bestämda slitningstidens slut eller, vad beträffar päls och pälsmössa, då skinnet icke vidare kan lämpligen användas vid ifrågakommande utbyte.

*Uniforms-
knappar
m. m.*

3. Uniformsknappar och gradbeteckningsgarnityr tillhandahållas avgiftsfritt av järnvägsförvaltningen i mån av behov mot redovisningsskyldighet för personalen.

*Skyddande
beklädnad.*

4. Förvaltningen tillhandahåller vid behov och mot redovisningsskyldighet skyddande beklädnad, att användas under tjänstgöring, åt följande personal, nämligen:

motorförare, som icke åker i uppvärmd hytt, samt lokförare och lokeldare: päls och pälsmössa;

bromsare ävensom vagnsmörjare, den senare därest han tilldelats regelbundna turer, därvid han måste färdas i ouppeldad vagn, päls och pälsmössa ävensom oljerock eller annan lämplig mot regn skyddande beklädnad samt lämplig värmande fotbeklädnad;

annan tågpersonal, som nödgas åka i uppvärmd vagn, päls; samt

spårrensarepersonal: päls.

*Oljerockar
o. d.*

5. a) Åt den personal, vilken uteslutande sysselsättes med växling, ävensom vagn tillsyningsmän, vagnputsare och kolvakter i öppen kolgård skall förvaltningen hålla tillgängligt det antal oljerockar eller annan lämplig mot regn skyddande beklädnad, som förvaltningen finner erforderligt.

b) Förvaltningen tillhandahåller, i den mån den finner erforderligt, överdragskläder åt personal, som sysselsättes med spolning eller reparation i stallet av i tjänst varande lok.

*Persedlar-
nas under-
håll.*

6. De i mom. 4 och 5 avhandlade persedlar underhållas av förvaltningen.

§ 12.

Upplåtelse av bostad m. m.

1. För bostad, upplåten i järnvägens hus, avdrages å lönen det belopp, som blivit bestämt vid fastställande av lönestat vid järnvägen.¹ *Löneavdrag.*
2. Upplåtelse av bostad innefattar icke förmånen av fri vedbrand. *Vedbrand.*
3. Till åt järnvägsman upplåten bostad om minst ett rum och kök höra källare, vedbod och avträde jämte eventuellt befintliga andra uthus och trädgårdsland, vilkas omfattning i varje särskilt fall bestämmes av förvaltningen.² *Källare m. m.*
- För övrig till järnvägsman upplåten jord erlägges den arrendeavgift, varom i varje särskilt fall träffas överenskommelse.
4. Lägenhet, som sålunda upplåtes, skall av förvaltningen väl underhållas och av järnvägsman väl vårdas.³ *Underhåll och vård.*
5. Därest för vederbörande järnvägsman avsedd bostad innehåller mer än ett rum och kök, äger han rättighet att själv bestämma det antal av bostadens rum utöver ett rum och kök, som han vill begagna, och är i sådant fall underkastad avdrag endast för det antal rum, han sålunda använder. *Rumantal.*
6. Då järnvägsman frånträder sin tjänst eller då han transporterats till annan tjänstgöringsort, är han skyldig samtidigt avflytta från den av järnvägen upplåtna bostaden, för så vitt ej förvaltningen medgiver, att han eller hans familj får tillsvidare behålla bostaden. *Avflyttning.*
7. Då järnvägsman önskar nyodla järnvägen tillhörig jord, skall i det avtal, som i sådant avseende kan träffas mellan förvaltningen och honom, på förhand fastställas den tid, under vilken han äger att avgiftsfritt få jorden åt sig upplåten, ävensom den ersättning, som *Nyodling.*

¹ Beträffande nyanskaffade bostäder se § 48 i protokollet.² Se protokollsuttalande n:r 32.³ „ „ „ 33.

skall till järnvägsmaunen utgå för de av honom å själva nyodlingen nedlagda kostnader och arbete, för den händelse sådant avtal skulle komma att upphöra före den stipulerade tidens utgång.

Fordon.

8. a) Förvaltning har att efter eget beprövande antingen tillhandahålla reparationsförmän, banvakter samt sådana ordinarie arbetare och extra banvakter, vilka tjänstgöra såsom banvakter eller reparationsförmän, lämpliga fordon eller ock lämna ersättning härför till nu nämnda befattningshavare, mot skyldighet för dessa att anskaffa och underhålla lämpligt fordon, som kan av förvaltningen godkännas.

b) Extra linjearbetare, som enligt förvaltningens beprövande är i och för sitt arbete i behov av fordon, tilldelas sådant av förvaltningen eller erhåller ersättning därför mot enahanda skyldighet, som i mom. a) angives.

c) Ersättning, varom i mom. a) och b) förmäles, utgår med ett belopp av 48 kronor för år, dock att för fordon, anskaffat före den 1 januari 1918, ersättningsbeloppet utgör 36 kronor för år.

§ 13.

Fri- och hushållsbiljetter.

*Antal
biljetter.*

1. Järnvägsman äger för resor i egna angelägenheter erhålla tillfälliga fribiljetter i III klass å egen bana till följande antal för kvartal:

a) <i>ordinarie</i>	6;
b) <i>extra</i> , som tjänstgjort såsom sådan i tre år (se § 7 mom. 4)	6;
c) <i>extra</i> , som icke tjänstgjort såsom sådan i tre år (se § 7 mom. 7)	3.

*Tjänste-
biljetter.*

2. Uti ovan mom. 1 angivna antal inräknas icke för resor i tjänsten behövliga biljetter, ej heller biljetter för resor, som järnvägsman nödgas företaga för fullgörande

av uppdrag såsom styrelseledamot, fullmäktig eller revisor i vederbörande järnvägs pensionskassa.

3. Järnvägsman med eget fullständigt hushåll äger erhålla hushållsbiljetter i III klass å egen bana till följande antal för kvartal: *Hushållsbiljetter.*

- a) *ordinarie* 12;
- b) *extra*, som tjänstgjort såsom sådan i tre år (se § 7 mom. 4) 12;
- c) *extra*, som icke tjänstgjort såsom sådan i tre år (se § 7 mom. 7) 6.

4. Fri- och hushållsbiljetter för kommande kvartal få icke uttagas i förskott; dock får möjligen varande behållning av fri- och hushållsbiljetter från föregående kvartal tillgodoräknas inom löpande kalenderår. *Disponerandet av biljetter.*

5. Berättigade att färdas å hushållsbiljett äro järnvägsman, hans hos honom boende hustru, barn, som ej fyllt 20 år och ej sig självt försörjer, samt tjänare, som är anställd för minst en månad; dock att barn, som på grund av sjuklighet eller lyte ej kan sig självt försörja, samt dotter, som är att anse såsom familjens tjänare, må använda hushållsbiljett, även om de fyllt 20 år. *Rätt att färdas å hushållsbiljett.*

Samma rätt tillkommer även moder, syster eller annan kvinnlig anförvant, som hos ogift järnvägsman eller hos järnvägsman under hans hustrus sjukdom eller efter hennes död förestår hans hushåll, ävensom föräldrar, som på grund av barnens försörjningsplikt äro bosatta i järnvägsmans familj.

6. Användes hushållsbiljett för resa, får resgods avgiftsfritt medföras till en vikt av högst 100 kg. Enahanda frivikt medgives för tillfällig biljett. *Frivikt.*

7. Järnvägsman får använda hushållsbiljett för transport av förnödenheter och effekter för eget hushålls behov, dock ej för transport av spirituosa. *Transport av förnödenheter.*

Järnvägsman, som saknar eget fullständigt hushåll, må för transport av förnödenheter och effekter för eget behov erhålla tre hushållsbiljetter för varje kvartal.

Med »förnödenheter och effekter för eget hushålls behov» avses matvaror, lysoljor, klädespersedlar och husgeråd (dock ej möbler) samt, därest järnvägsman för sitt eget hushålls räkning håller gris eller ko, för dessa erforderliga förnödenheter, dock ej stråfoder.

Mjölksändningar. 8. Om järnvägsman anskaffar mjölk för eget behov från annan ort vid egen bana, skall för sändningarnas sammanlagda vikt under månaden antingen erläggas fraktavgift eller avlämnas hushållsbiljett jämlikt mom. 9.

Vikt-begränsning. 9. Användes hushållsbiljett för transport av förnödenheter, må å varje biljett fraktfritt försändas, om biljetten användes allenast i ena riktningen, högst 200 kg. och, om biljetten användes fram och åter, högst 100 kg. i vardera riktningen.

Hushållsbiljett vid resa. 10. Vid resa gäller en hushållsbiljett för en vuxen person eller för järnvägsmans samtliga barn under 12 år. Barn under 3 år äger dock utan biljett medfölja äldre person.

Giltighetstid. 11. Fri- eller hushållsbiljett gäller allenast, för så vitt resan anträdades inom 8 dagar. Giltighetstiden är för enkel biljett en månad och för tur- och returbiljett tre månader.

Samma bestämmelser gälla, då hushållsbiljett användes för transport av förnödenheter.

Flyttning. 12. Vid flyttning från en tjänstgöringsort till en annan vid samma järnväg erhåller järnvägsman för sig och sina i mom. 5 omnämnda familjemedlemmar och tjänare fri resa ävensom fri transport å järnvägen av flyttsaker, utan att härför erforderliga biljetter inräknas i honom tillkommande antal fri- och hushållsbiljetter.

Indragning av hushållsbiljett. 13. Därest järnvägsman eller någon medlem av hans familj, som enligt mom. 5 skulle vara berättigad att använda hushållsbiljett, driver affär, för vilken förekommer varutransport å järnvägen i fråga, äger dylik järnvägsman icke utbekomma hushållsbiljett för sig eller familjemedlem.

14. Järnvägsmans barn, som enligt mom. 5 är berättigat färdas å hushållsbiljett och som bor i hemmet men åtnjuter skolundervisning å annan ort, äger erhålla stående fribiljett i III klass å egen bana för resor till och från skolan. *Skolbiljett.*

Barn, som större eller mindre delar av året vistas vid läroanstalt för erhållande av utbildning för sitt blivande levnadsyrke, anses bo i hemmet.

15. I särskilda fall — exempelvis när järnvägsman erhåller tillstånd att bo å annan ort än stationeringsorten eller har sommarbostad å annan ort utefter linjen, än där han tjänstgör, eller när längre sjukhus- eller läkarebehandling är av nöden, eller när badkur av läkare föreskrivits, o. d. — må förvaltning efter omprövning i varje fall kunna utlämna större antal biljetter än ovan bestämts. *Ökning av antalet biljetter.*

16. Enskild järnvägs stationspersonal, anställd å föreningsstation, äger utfå tillfälliga biljetter och hushållsbiljetter å till stationen ansluten enskild järnväg, om hans arbete för denna järnväg tages i anspråk; enskild järnvägs lokpersonal, stationerad å föreningsstation och vars huvudsakligaste tjänstgöring per månad består av växling för stationens gemensamma trafik, äger utfå tillfälliga biljetter och hushållsbiljetter å till stationen ansluten enskild järnväg. Det sammanlagda antalet biljetter å egen och främmande bana får dock icke överstiga det stadgade antalet. *Biljett å anslutande bana.*

Den i mom. 8 medgivna rätten till mjölktransporter gäller för här nämnda personal även beträffande mjölk-sändningar å anslutande enskild järnväg.

17. Därest, jämlikt de mellan kungl. järnvägsstyrelsen och vederbörande enskilda järnvägar eller olika enskilda järnvägar emellan träffade bestämmelser, s. k. samtrafiksbiljett eller rekvisition å fribiljett å främmande bana utfärdas, skall sådan biljett eller rekvisition inräknas i ovan angivna järnvägsman tillkommande antal fribiljetter. *Samtrafiksbiljett.*

Missbruk av biljett. 18. Missbruk av fri- eller hushållsbiljett betraktas som tjänstefel och kan medföra, förutom ansvar såsom för tjänstefel, förlust under längre eller kortare tid av rätt till dylik biljett.

§ 14.

Begravningshjälp m. m.

Begravningshjälp. 1. Då järnvägsman, ordinarie eller extra, avlidit, utbetalas såsom begravningshjälp ett belopp, motsvarande hans lön för 1 1/2 månad, räknat från dagen för dödsfallet, med iakttagande dels att begravningshjälpen skall beräknas efter den lön den döde enligt gällande avlöningsbestämmelser skulle innehaft vid tiden för dödsfallet, därest han då varit i tjänstgöring, dels ock att, för den händelse till den döde redan under livstiden utbetalats lön i förskott, den del av förskottsbeloppet, som faller på tiden efter dödsfallet, skall avräknas från begravningshjälpen.

Konstgjord arm m. m. 2. Konstgjord arm, konstgjort ben, bräckband eller dylikt, som järnvägsman nödgas begagna till följd av kroppsskada, ådragen under tjänsteutövning, bekostas och underhållas av järnvägsförvaltningen.

Allmänna bestämmelser.

§ 15.

Befordran. Vid befordran till högre eller förmånligare befattning bör hänsyn tagas endast till lämplighet för den ifrågasvarande befattningen samt till nit, skicklighet och ålder i tjänsten.

Vid i övrigt lika kvalifikationer är ålder i tjänsten avgörande.

§ 16.

Järnvägsman, som, enligt bestämmelserna i den pensionskassa han tillhör, uppnått det antal levnads- och tjänstear, som berättigar honom till full pension, är skyldig att ur tjänsten avgå, där icke förvaltningen i i visst fall medgiver hans kvarstannande i tjänsten.

Skyldighet att avgå ur tjänst.

§ 17.

Om järnvägsman fullgör sin värnplikt vid lagstadgad ålder, skall han efter vapenövningarnas slut återtagas i arbetet. Fullgöres åter värnplikten å annan tid, skall det bero på särskild överenskommelse, huruvida han skall äga återgå till arbetet.

Värnplikt.

Om järnvägsman på grund av sjukdom nödgats fullgöra sin värnplikt senare än vid lagstadgad ålder, förfares så som om han fullgjort densamma vid lagstadgad ålder.

§ 18.

Förvaltning åligger att, där den finner sådant kunna ske utan olägenhet för tjänstens behöriga upprätthållande, bevilja ledighet för fullgörande av medborgerliga skyldigheter.

Ledighet för fullgörande av medborgerliga skyldigheter.

§ 19.

1. Överbanmästare, banmästare, trädgårdsmästare, stationsföreståndare (dock ej stationsförman), förste kontorsbiträde, bangårdsmästare, som utövar befäl över minst 5 stationskarlsförmän, verkmästare, lokmästare, lokförman, vagnmästare, byråpersonal av vad slag som helst med stadigvarande byråtjänstgöring, stations- och kontorskriivare samt högre tjänstemän få ej tillhöra järnvägsmannaförbundet resp. lokmannaförbundet.

Förbud att tillhöra viss organisation.

2. Medlem av järnvägsmannaförbundet resp. lokmannaförbundet, som erhåller anställning i någon av de i mom. 1 avsedda befattningar, äger dock att kvarstå i organisationen 6 månader efter sådan anställning.

§ 20.

Arbetets ledning och fördelning, för eningsrätten m. m. Med iakttagande av bestämmelserna såväl i detta avtal som även i övriga mellan vederbörande organisationer gällande avtal äger förvaltning oinskränkt rätt att, utan intrång från personalens sida, ensam leda och fördela arbetet ävensom att fritt antaga och avskeda personal, oavsett om densamma är organiserad eller icke.

Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall, liksom föreningsrätten, hållas i ömsesidig helgd.

§ 21.

Bortfallande av förmåner. Alla i detta avtal ej angivna förmåner, vilka förut utgått till linjepersonalen, skola — av vad slag de vara må — upphöra i och med ikraftträdandet av detta avtal.

§ 22.

Flyttningsbidrag. 1. Då järnvägsman mot sin vilja förflyttas till annan stationeringsort, skall, där förflyttningen icke sker i samband med bestraffning, förvaltningen lämna skälig ersättning för den egentliga transportkostnaden för hans bohag ävensom för flyttningen, enligt förvaltningens beprövande, erforderlig avdragsfri ledighet.

2. Nödgas järnvägsman på grund av sådan förflyttning erlægga hyra på två ställen, ersätter förvaltningen honom eventuell hyresförlust å den gamla bostaden, dock icke beräknad för mer än högst två rum och kök.

§ 23.

Förman har icke rätt att beordra underordnad till *Arbete utom* arbete, som ej hör till tjänsten eller eljest ej åligger *tjänsten.* förvaltningen att låta utföra.

Övergångsstadgande.

§ 24.

De för närvarande vid de olika järnvägarna gällande bestämmelser angående läkarvård och medicin/sjukvård, sjukavlöning (även vid olycksfall i tjänsten) skola fortfarande tillämpas, intill dess överenskommelse i sådant hänseende blivit träffad.

Anställningsbevis.

Mellan (järnvägsförvaltning)
 och (järnvägsmannens namn)
 vilken denna dag antagits såsom (ordinarie,
 extra) vid järnvägen med en ömsesidig
 uppsägningstid av (resp. 3, 1 mån.)

..... är följande avtal träffat:

att förvaltningen tillförsäkrar honom rätt att, så länge han
 är vid järnvägen anställd, i vederbörlig ordning åtnjuta avlöning
 och övriga förmåner enligt gällande bestämmelser vid järnvägen:

att han förbinder sig att underkasta sig de tjänsteföreskrifter,
 som äro eller bliva gällande vid järnvägen;

samt att för anställningen skola, under giltighetstiden av
 resp. kollektivavtal, i tillämpliga delar lända till efter rättelse de
 stadganden, som däri innehållas.

Härav äro två lika lydande exemplar upprättade och utväx-
 lade.

..... den 19.....

Bevittnas:

Uppsägt den

Bevittnas:

Obs! För extra järnvägsman utfärdat anställningsbevis skall vid
 dennes befordran till ordinarie alltid utbytas mot nytt bevis, å vilket
 skall införas de å hans förutvarande anställningsbevis gjorda anteckningar.

(Baksida av anställningsbeviset.)

Anteckningar.

Född den

Tillfälligt anställd:

Anställd som extra den

Värnplikt:

Antagen till ordinarie den

Befordrad till (befattnings- och befodringsdatum)

Tillerkänd avlöning (tid, belopp och befattning)

Uppflyttad i högre löneklass (tid, belopp och befattning)

Obs! Det åligger järnvägsman att vid befordran, uppflyttning i högre lönegrad etc. ofördröjligen till vederbörande insända sitt exemplar av anställningsbeviset för erforderlig påteckning, på det att anteckningarna å båda exemplaren må bliva överensstämmande.

(Anställningsbevis för extra linjearbetare.)

Auställningsbevis.

Mellan (järnvägsförvaltning)
 och (extra linjearbetarens namn),
 vilken denna dag antagits såsom extra linjearbetare vid järn-
 vägen med en ömsesidig uppsägningstid av 1 månad är följande avtal träffat:

att förvaltningen tillförsäkrar honom rätt att, så länge han är vid järnvägen anställd, i vederbörlig ordning åtnjuta avlöning och övriga förmåner enligt gällande bestämmelser vid järnvägen;

att han förbinder sig att underkasta sig de tjänsteföreskrifter, som äro eller bliva gällande vid järnvägen;

samt att för anställningen skola, under giltighetstiden av resp. kollektivavtal, i tillämpliga delar lända till efterrättelse de stadganden, som däri innehållas.

Härav äro två lika lydande exemplar upprättade och utväxlade.

..... den 19....

Bevittnas:

Uppsagt den

Bevittnas:

(Baksida av anställningsbeviset.)

Anteckningar:

Född den

Anställd som banarbetare den

.....

å sträckan

Värnplikt

Antagen till extra linjearbetare den

.....

å sträckan

Tillerkänd avlöning (tid och belopp)

.....

.....

Uppflyttad i högre löneklass (tid och belopp)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Obs! Det åligger extra linjearbetare att vid befordran, uppflyttning i högre lönegrad etc. ofördröjligen till vederbörande insända sitt exemplar av anställningsbeviset för erforderlig påteckning, på det att anteckningarna å båda exemplaren må bli överensstämmande.

KAPITEL 11.

Viss kvinnlig personal.

§ 1.

*Avtalets
omfattning.*

1. Bestämmelserna i detta kapitel gälla vagnstäderskor och kvinnliga hållplatsvakter med fastställd regelbunden tjänstgöring av normal omfattning.

2. För tillämpning av dessa bestämmelser erfordras dessutom, att vederbörande befattningshavare skall vara anställd för sammanhängande årstjänstgöring efter att vid järnvägen i fråga hava varit tilldelad regelbunden tjänstgöring av normal omfattning under sammanlagt 12 månader i perioder av minst 3 månader åt gången utan längre avbrott mellan varje period än 1 år.

*Anställning
och
uppsägning.*

3. Ifrågakvarande kvinnlig personal anställs medelst anställningsbevis enligt avtalet bifogat formulär med ömsesidig uppsägningstid av 1 månad.

§ 2.

*Tjänst-
göringstid.*

1. a) Tjänstgöringstiden för kvinnliga hållplatsvakter och vagnstäderskor vid tjänstgöring av normal omfattning utgör — raster oräknade — 208 timmar räknat per månad om 30 dagar.

b) Beträffande sådant arbete, som medför synnerligen ringa ansträngning, i det att tjänstgöringen till avsevärd del består i passning eller eljest är av lindrig art, må tjänstgöringstiden kunna utsträckas i den mån överens-

kommelse träffas vid lokala förhandlingar eller medgivande lämnas av Järnvägarnas skiljedomstol eller Förliknings- och skiljenämnden.

2. Beträffande övertidsarbete gäller vad beträffande linjepersonal är stadgat i kap. I § 3 mom. 2 och 3.

*Övertids-
arbete.*

§ 3.

Kvinnlig personal, som fyllt 21 år, äger att under samma kalenderår å tid, som förvaltningen för varje särskilt fall kan godkänna, erhålla ledighet utan löneavdrag:

*Tjänst-
ledighet.*

det första året *högst* (se kap. I § 7 mom. 7) 5 dagar, de därpå följande 3 resp. 4 åren (se kap. I § 7 mom.

4) 5 dagar,

de därpå följande 5 åren 6 dagar, samt därefter 10 dagar.

Kvinnlig personal i åldern 18—20 år erhåller *högst* (se kap. I § 7 mom. 7) 3 dagar under samma kalenderår.

Av ledigheten bör minst hälften tagas i en följd, där icke förvaltningen annorlunda medger.¹

§ 4.

Avlöning utgår enligt vid varje järnväg fastställda grunder.

Avlöning.

§ 5.

Beträffande frisdag och fridag m. m., övertidsersättning, fri- och hushållsbiljetter och begravningshjälp gälla i tillämpliga delar samma bestämmelser som för extra linjepersonal, dock att den i kap. I § 13 mom. 3 omnämnda förmånen av hushållsbiljetter tillkommer kvinnlig befattningshavare endast under förutsättning, att hon ensam eller för sina minderåriga barn har eget fullständigt hushåll.

*Frisöndag
och fridag
m. m.*

¹ Se protokollsuttalande n:r 34.

Anställningsbevis.

Mellan (järnvägsförvaltning)
 och (den kvinnliga befattningshavarens namn),
 vilken denna dag antagits såsom
 (vagstäderska,
 vid järnvägen med en ömsesidig
 hållplatsvakt)

uppsägningstid av 1 månad, är följande avtal träffat:

att förvaltningen tillförsäkrar henne rätt att, så länge hon är
 vid järnvägen anställd, i vederbörlig ordning åtnjuta avlöning
 och övriga förmåner enligt gällande bestämmelser vid järnvägen;

att hon förbinder sig att underkasta sig de tjänsteföreskrifter,
 som äro eller bliva gällande vid järnvägen;

samt att för anställningen skola, under giltighetstiden av resp.
 kollektivavtal, i tillämpliga delar lända till efterrättelse de stad-
 ganden, som däri innehållas.

Härav äro två lika lydande exemplar upprättade och utväx-
 lade.

..... den 19....

Bevittnas:

.....
 Uppsagt den

Bevittnas:

.....

(Baksida av anställningsbeviset.)

Anteckningar:

Född den

Tillfälligt anställd
(vagnstäderska, hållplatsvakt)Anställd såsom
(vagnstäderska, hållplatsvakt)

den

Tillerkänd avlöning (tid och belopp).....
.....
.....
.....

Obs! Det åligger kvinnlig befattningshavare att vid förändring av avlöningen ofördröjligen till vederbörande insända sitt exemplar av anställningsbeviset för erforderlig påteckning, på det att anteckningarna å båda exemplaren må bli överensstämmande.

KAPITEL III.

Verkstadspersonal.

§ 1.

Aktalets om- 1. Bestämmelserna i detta kapitel gälla verkstads-
fattning. arbetare, dock icke verkstadsförmän.

Förman. 2. Förman är den, som av arbetsgivaren är anställd
såsom ledare eller kontrollant av arbete och såsom sådan
åtnjuter avlöning per år, månad eller vecka, samt vilken
själv ej deltagar i arbetet annat än undantagsvis och ej
heller har andel i ackordsöverskott.

Förbud att Sådan person får icke tillhöra arbetareorganisation.
tillhöra ar-
betareorga-
nisation
m. m. Vid mindre verkstad, där endast en förman finnes och
denne i större eller mindre utsträckning själf deltagar i
arbetet, men såsom ledare eller kontrollant av arbetet åt-
njuter avlöning per år, månad eller vecka och icke har
andel i ackordsöverskott, äger förvaltningen fordra, att
han icke får tillhöra arbetareorganisation.

Medlem av arbetareorganisation, som erhåller förmans-
anställning, äger dock att kvarstå i sin organisation 3
månader efter sådan anställning.

Signal-, lok- Vid järnväg, där vissa arbetare äro särskilt anställda
och vagns-
reparatörer. såsom signalreparatörer för reparation å linjen av signa-
ler, förreglingar, telegraf o. d., eller lok- och vagnsre-
paratörer, de båda sistnämnda för ständig sysselsättning
utom verkstaden, skola sådana arbetare hänföras till
linjepersonalen.¹

¹ Se protokollsuttalande nr 35.

§ 2.

1. Antagande eller avskedande av arbetare sker genom maskinavdelningens föreståndare eller dennes representant. Arbetare anställs medelst anställningsbevis enligt avtalet bifogat formulär.

Sådant anställningsbevis erfordras för att detta avtal skall äga tillämplighet.

Arbetare är skyldig att vid antagandet avlämna befintliga arbetsbetyg ävensom, vid anfordran, prästbetyg samt sådant läkare- och färgsinnesintyg, som av förvaltningen godkännes.

2. För arbetare, som varit anställd vid järnvägen minst ett år, gäller en ömsesidig uppsägningstid av 14 dagar. Vid kortare, icke på förhand bestämd anställningstid är den ömsesidiga uppsägningstiden 8 dagar.

Uppsägning.

Med avseende å uppsägning iakttages emellertid, att meddelande därom bör, om så ske kan, lämnas längre tid i förväg, än nyss nämnts.

De i detta moment meddelade bestämmelser upphäva icke vad som särskilt föreskrivits i fråga om bestraffning.

3. Om arbetare utan befälets tillstånd lämnar tjänsten utan iakttagande av vederbörlig uppsägningstid, har han förverkat inestående avlöning, dock för högst tre dagar.

Förverkande av avlöning.

Sådant belopp tillfaller en för personalens bästa avsedd fond, vilken förvaltas av maskinavdelningens föreståndare och två av verkstadspersonalen utsedda representanter.

4. Vid avflyttning återfår arbetare, sedan han redovisat och återlämnat av honom innehavda verkstadens tillhörigheter, sina å kontoret förvarade betyg och erhåller ett avflyttningsbetyg, innefattande vitsord om arbetsskicklighet och uppförande, tid då han antogs och avflyttar, samt i vilken egenskap han varit anställd. I betyget upptages ej vitsord om arbetsskicklighet och uppförande, för såvitt arbetaren varit anställd kortare tid än två månader.

Avflyttning.

§ 3.

Arbetstid.

Arbetstiden utgör — raster oräknade — 8 timmar av dygnet eller 48 timmar i veckan, dock att, därest nyssnämnda begränsning av arbetstiden för vecka icke därigenom överskrides, arbetstiden må under veckans fem första söckendagar utsträckas till 8 1/2 timmar.

Å påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton utgör den ordinarie arbetstiden högst 5 1/2 timmar.

Vid varje verkstad skall finnas ett anslag med närmare angivande av den ordinarie arbetstidens början och slut samt tid för raster.

1 maj-ledighet.

2. Första maj äga de arbetare erhålla ledighet, som därom senast dagen förut framställt begäran, dock ej arbetare, som erfordras för linjetjänst eller nödfallsarbete.

Arbetets början och slut.

3. Arbetets början och slut tillkännagives medelst bestämd signal. Arbetare skall äga tillträde till arbetsplatsen senast 15 minuter före arbetstidens början, och är han skyldig att på föreskrivet klockslag befinna sig på sin anvisade arbetsplats, klädd färdig för arbetet.

För arbetare, som utan av arbetsbefälet godkänt förfall, kommer intill 15 minuter för sent, räknas icke, om han kommer högst 5 minuter för sent, den första halvtimmen samt, om han kommer mellan 5 och 15 minuter för sent, den första heltimmen av den ordinarie arbetstiden såsom arbetstid. Där ej annorlunda är särskilt stadgat, får varje senare anländ arbetare icke börja sitt arbete förrän efter nästa rast.

Kommer arbetare upprepade gånger för sent, kan, efter förut erhållen varning, avsked följa.

Arbetare får ej utan tillstånd upphöra med sitt arbete, innan signal givits, och ej heller lämna arbetsplatsen före den ordinarie arbetstidens slut.

Tillfälliga förändringar av arbetstiden.

4. Tillfälliga förändringar av arbetstiden tillkännagivas genom anslag eller genom resp. förmän.

§ 4.

1. Arbetet utföres mot avlöning antingen per timme eller efter ackord.¹ *Avlöningsform.*

Denna bestämmelse hindrar icke, att, där verkstadsarbetare för närvarande finnes anställd mot månadslön, avtal i vederbörlig ordning må kunna träffas om bibehållande av månadslön och utgör ej heller hinder för förvaltning, som finner sådant med sin fördel förenligt, att med viss eller vissa arbetare träffa överenskommelse om månadslön.

2. Utbetalning av avlöning till timavlönad personal sker två gånger varje månad på bestämda månadsdagar, vilka för varje verkstad skola vara på förhand angivna. Inträffar sön- eller helgdag å sålunda bestämd dag, skall avlöningen utbetalas närmast föregående helgfria dag. Å den första avlöningsdagen i månaden utbetalas s. k. förskottsavlöning. Å den andra avlöningsdagen utbetalas slutavlöning, innefattande arbetsförtjänsten intill viss dag före avlöningsdagen. Arbetaren skall själv eller, om han är av giltiga skäl förhindrad, genom befullmäktigat ombud avhämta sin avlöning.² *Avlöningsutbetalande.*

Denna bestämmelse utgör ej hinder för att vid de järnvägar, där avlöningen för närvarande utbetalas varannan vecka, denna avlöningsmetod fortfarande tillämpas.

3. Å slutavlöningen avdragas:

- a) det belopp, som utbetalts såsom förskottsavlöning;
- b) avgifter till de kassor, vilka arbetaren på grund av sin anställning vid verkstaden är skyldig tillhöra;
- c) $\frac{1}{12}$ av årliga hyresbeloppet för den, som bebor av järnvägen upplåten lägenhet.

Avdrag å slutavlöning.

¹ Bestämmelserna i § 4 mom. 1 samt §§ 5 och 6 gälla intill utgången av år 1921, och skall därefter gälla vad i sådant hänseende kan bli fastställt vid de förhandlingar, som under år 1921 skola upptagas rörande centralt avtal för verkstadspersonalen, vilket avtal skall ersätta nuvarande minimilönsavtal, och skola i sådant sammanhang jämväl företagas av därvid träffade bestämmelser event. betingad annan omtumlering av kap. om verkstadspersonalen, i vad avser nu förekommande beteckningar »minimilön», »timlön», o. dyl.

² Se protokollsuttalande nr 36.

*Felberäk-
ning av av-
löning.*

4. Finner någon arbetare, att det av honom bekomna avlöningsbeloppet ej överensstämmer med det kvitterade, skall han *omedelbart* göra anmälan härom. Anser någon arbetare, att avlöningsbeloppet beräknats felaktigt, skall han därom göra anmälan snarast möjligt och senast före nästkommande avlöning.

§ 5.¹

*Yrkes-
arbetare.*

1. Yrkesarbetare är den, som förrättar arbete, vilket kräver skicklighet i särskilt yrke och för vilket erfordras längre utbildningstid. Denna utbildningstid fastställs till 3 år.

*Indelning av
yrkes-
arbetare.*

Yrkesarbetare indelas i tvenne grupper: A och B.

Till *grupp A* höra arbetare, vilka besitta viss, dock mera begränsad yrkesfärdighet.

Till *grupp B* höra arbetare, vilka besitta fullständig färdighet att utföra inom ett verkligt yrke förefallande arbeten vid järnvägen.

*Annan
arbetare.*

2. Varje arbetare, som ej är att hänföra till yrkesarbetare, betecknas här som annan arbetare.

§ 6.¹

Minimilöner.

*Antal
minimi-
löner.*

1. För yrkesarbetare, inom grupperna A och B bestämmas två minimilöner samt för annan arbetare tre minimilöner, nämligen:

för *yrkesarbetare inom grupp A*:

a) en första minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 21 år och arbetat 3 år i facket;

b) en andra minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 24 år och arbetat 6 år i facket;

¹ Bestämmelserna i § 4 mom. 1 samt §§ 5 och 6 gälla intill utgången av år 1921, och skall därefter gälla vad i sådant hänseende kan bliva fastställt vid de förhandlingar, som under år 1921 skola upptagas rörande centralt avtal för verkstadspersonalen, vilket avtal skall ersätta nuvarande minimilönsavtal, och skola i sådant sammanhang jämväl företagas av därvid träffade bestämmelser event. betingad annan omformulering av kap. om verkstadspersonalen, i vad avser nu förekommande beteckningar »minimilön», »timlön» o. dyl.

för yrkesarbetare inom grupp B:

a) en första minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 21 år och arbetat 4 år i facket;

b) en andra minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 24 år och arbetat 7 år i facket, därav ett år vid järnvägsverkstad; samt

för annan arbetare:

a) en första minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 18 år;

b) en andra minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 21 år; och

c) en tredje minimilön: för fullgod arbetare, som fyllt 24 år och arbetat vid järnvägen 3 år.

2. Minimilönernas storlek lämpas efter förhållandena på olika orter, varom bestämmes genom centralt avtal.

3. Alltefter skicklighet och flit erhåller arbetaren högre lön; och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i facket, komma i åtnjutande av högre lön än minimilönen.

4. Vid utgången av varje år överser förvaltningen arbetarnas individuella löner och vidtager härvid de revideringar, som förhållandena påkalla.¹

5. Bestämmelserna om minimilöner gälla icke lärlingar; och kunna undantag från dessa bestämmelser jämväl äga rum i fråga om arbetare, vilkas arbetsförmåga är nedsatt på grund av uppnådd 60 års ålder, sjukdom eller vanförhet.

Med sådana arbetare ävensom med arbetare, vilken arbetsgivaren anser icke göra sig förtjänt av minimilön, träffar arbetsgivaren särskild överenskommelse angående avlöningen.

§ 7.

1 a) Verkstadsarbetare äger åtnjuta honom enligt detta avtal eller övriga vid järnvägen i fråga gällande bestämmelser fastställda minimilön och belöpande andra

*Minimilönernas storlek.
Högre lön.*

Revidering.

Undantagsbestämmelser.

Tiden för förmåners tillgodonjutande.

¹ Se protokollsuttalande nr 37.

förmåner, exempelvis tjänstledighet och fribiljetter, räknat från och med månaden näst efter den, under vilken han uppfyller de för förmånernas åtnjutande föreskrivna villkor med iakttagande av att, i den mån det antal tjänstledighetsdagar, fribiljetter och dylikt, som sålunda belöper på återstående del av år, icke blir helt tal, det samma höjes till närmast högre hela tal.

b) Det år, under vilket nämnda förmån beträffande avdragsfri ledighet resp. fribiljetter erhållits, medräknas i det för erhållandet av *större* förmåner (se §§ 12 och 13) föreskrivna antal anställningsår, endast för den händelse att förmånen *första gången* enligt avtalet tillkommer honom senast den 1 juli.

Beräkning av anställningstid vid fullgörande av värnplikt.

2. Den tid, under vilken verkstadsarbetare, i lagstadgad ålder eller på grund av sjukdom senare, fullgör sin värnplikt, frånräknas icke vid tjänsteårsberäkning under förutsättning dock att han varit vid järnvägen anställd under minst ett år i oavbruten följd omedelbart före värnpliktstjänstgöringens början.

Enahanda gäller, om verkstadsarbetare med förvaltningens medgivande fullgör sin värnplikt å annan tid.

§ 8.

Ackordsarbete.

1. Ackordsarbete bör, där så lämpligen ske kan, användas i största möjliga utsträckning och enligt det system, som arbetsgivaren anser lämpligt.

Ackordsprislista.

2. Där så ske kan, fastställas genom överenskommelse mellan arbetsbefålet och vederbörande arbetare fasta ackordsprislistor, vilka skola gälla under viss tid, ej understigande ett år, och med viss uppsägningstid, ej understigande en månad.

I händelse dylik överenskommelse icke från endera partens sida blivit inom föreskriven tid uppsagd, anses den förnyad varje gång för ett år i sänder, så framt ej annorlunda vid överenskommelsens träffande bestämts.

Införas av arbetsgivaren nya arbetsmetoder eller väsentligen förbättrade arbetsmaskiner, må ändring av ac-

kordsprislista ske utan iakttagande av den bestämda uppsägningstiden.

3. Överenskommelse om ersättning för annat ackordsarbete träffas genom fri förhandling i varje fall mellan arbetsgivaren eller dennes representant och den eller de arbetare, åt vilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund av arbetets beskaffenhet dylik överenskommelse icke kan på förhand träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet av ackordspriset ske först viss tid efter arbetets påbörjande.

*Annat
ackords-
arbete.*

4. Vid allt ackordsarbete, som icke finnes upptaget uti jämlikt mom. 2 fastställda ackordsprislista, är arbetarens timlön garanterad.

*Timlön
garanterad.*

5. Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i överskottet i förhållande till sin timpenning och det antal arbetstimmar, han deltagit i ackordet, för såvitt ej annan särskild överenskommelse därom träffats.

*Gemensam-
hetsackord.*

6. Vid varje verkstad skola anteckningar föras över alla gällande ackord med tydligt angivande av arbetets art och tillämpade ackordspriser samt, vid premieackord, sättet för dettas beräkning. Arbetare, som erbjudes ett ackordsarbete av samma slag, som förut utförts, äger rätt att, när han det begär, av de förda anteckningarna inhämta kännedom om priset eller beräkningssättet.

*Anteckning
rörande
ackord.*

7. För arbetare, som utan giltig anledning lämnar sin anställning vid verkstaden, innan åtaget ackordsarbete avslutats, beräknas avlöningen efter den fastställda timpenningen. Vid gemensamhetsackord äga övriga deltagare icke rätt till det överskott, som skulle tillkommit den avflyttade, utan skall sådant överskott överlämnas till den uti § 2 mom. 3 omnämnda fond.

*Beräkning
av avlöning
i visst fall.*

§ 9.

1. Arbete å annan tid än den i enlighet med bestämmelserna i § 3 mom. 1 fastställda ordinarie arbetstiden |

*Övertids-
arbete.*

är verkstadsarbetare skyldig utföra i den utsträckning § 6 och till det timtal § 7 i lagen om arbetstidens begränsning medgiver och betalas med den ordinarie timlönen jämte 33 % tillägg för de 2 första timmarna å söckendagar, i den mån dessa arbetstimmar infalla mellan kl. 5 fm. och kl. 9 em., samt 50 % tillägg för all annan övertid, således även för allt arbete å sön- och helgdag, dock med undantag för sådant övertidsarbete, som infaller mellan kl. 10 em. och kl. 3 fm. Sådant arbete betalas med 100 % tillägg å den ordinarie timlönen.^{1 2}

Arbete i skift.

2. Vid arbete i skift träffas överenskommelse om avlöningen oberoende av vad om tilläggsprocent för övertidsarbete är fastställt.

Övertidstillägg.

3. När arbetsgivaren fordrar, att ackordsarbete skall utföras på övertid, erhåller arbetaren det fastställda övertidstillägget å timlönen utöver ackordspriset, såvida icke i detta avseende annan överenskommelse blivit träffad.

Frånvaro från arbetet.

4. Under den dagliga ordinarie arbetstiden försummad tid medräknas vid beräkning av övertidsarbete, endast såvida frånvaron från arbetet skett utan arbetarens förvållande och anmälan därom blivit ingiven eller arbetaren erhållit vederbörlig permission.

§ 10.

Arbete å annan ort än stationeringsorten.

1. Utföres arbete å annan ort än stationeringsorten, skall, då bortovaron överstiger 6 timmar i en följd, utöver timlönen utbetalas dagtraktamente.

Beträffande beloppet av sålunda utgående traktamente gäller vad stadgats beträffande linjepersonalen i kap. 1 § 8 mom. 4.

Nattlogi.

2. Erfordras vid arbete å annan ort nattlogi och tillhandahålles icke sådant av järnvägsförvaltningen, erhåller arbetaren nattlogiersättning.

¹ Vad i 9 mom. § 1 stadgats rörande ersättningsbeloppen för övertidsarbete gäller endast intill utgången av år 1921, inom vilken tid förhandlingar skola upptagas rörande de bestämmelser i sådant avseende, som därefter skola gälla.

² Se protokollsuttalanden n:ris 38 och 39.

Beträffande beloppet av sålunda utgående nattlogiersättning gäller vad stadgats beträffande linjepersonalen i kap. I § 8 mom. 6.

3. Ligger den tillfälliga tjänstgöringsorten så nära hemorten, att arbetaren lämpligen kan intaga middag i sitt hem eller där tillbringa natten, utgår i förra fallet icke traktamentsersättning och i senare fallet icke nattlogiersättning.

*Tillfällig.
tjänstgöring
nära hem-
orten.*

4. För resetiden till och från arbetsplatsen erhåller arbetaren vanlig timlön som för ordinarie arbetstid — även å sön- och helgdag — dock utan tillägg för övertid.

Resetid.

För verkstadsarbetare må utöver den ordinarie arbetstiden sammanlagt 270 rese- och övertidstimmar per år, därav högst 150 övertidstimmar, uttagas.

Såsom övertidstimmar räknas därvid de arbetstimmar, som överstiga 48 timmar per vecka.

5. Ifrågakommer traktaments- och nattlogiersättning för längre tid än 15 dygn i en följd på samma ort, nedsättes ersättningsbeloppet för tiden därutöver med 25 % eller, därest på förhand bestämts, att den ifrågavarande tjänstgöringen skall bliva av längre varaktighet, enligt överenskommelse i varje särskilt fall.

*Nedsättning
av trakta-
ments- och
nattlogi-
ersättning.*

§ 11.

1. Verkstadsarbetare kan, om han anses lämplig och förhållandena i övrigt därtill giva anledning, efter överenskommelse antagas som *aspirant till linjetjänst*.

*Aspirant till
linjetjänst.*

2. Aspirant, som beordras till eldaretjänst, räknas under sammanlagt 90 tjänstgöringsdagar eller under det mindre antal dagar, som med hänsyn till vid annan järnväg fullgjord sådan tjänstgöring må av förvaltningen medgivas, såsom eldareelev och erhåller under elevtiden lön efter överenskommelse, dock i allmänhet ej understigande hans avlöning i verkstaden utan tillägg i timlönen för övertid, men under inga förhållanden överstigande avlöningen för aspirant.

Eldareelev.

*Avlöning till
[aspirant.*

3. Aspirant erhåller, då han tjänstgör i linjetjänst, med ovanstående undantag en daglön, motsvarande $\frac{1}{30}$ av den avlöning, som enligt kap. 1 § 5 mom. 2 och 3 vid järnvägen utgår under en månad å orten ifråga till extra personal i resp. lägsta lönegrader inom den grupp, vartill extra tjänstebefattningen ifråga vid järnvägen räknas.

Vid tjänstgöring i linjetjänst skall aspirant utan löneavdrag beredas den utjämningsledighet efter längre tjänstgöringsdag, som på grund av fullgjord tjänstgöring tillkommer linjepersonal i den befattning, där han vikarierar.

För all annan tjänst än linjetjänst erhåller aspirant avlöning enligt för verkstadsarbetare gällande grunder.

*Övriga be-
stämmelser
för aspirant.*

4. I övrigt gälla för aspirant bestämmelserna i kap. III angående verkstadspersonal utom vid tjänstgöring i linjetjänst, då i fråga om tjänstgöringstid, övertidsersättning, traktaments- och nattlogiersättning samt resekostnadsersättning samma bestämmelser tillämpas som för extra linjepersonal.

Sammanlagda tjänstgöringstiden för månad får — oavsett övertid — icke överskrida 208 timmar, varvid dock iakttages, att, därest aspirant viss tid under månaden tjänstgjort i linjetjänst med medgiven förlängd tjänstgöringstid, nämnda timantal får ökas med på tjänstgöringen ifråga belöpande antal timmar av tidsförlängningen.

*Kombinerad
verkstads-
och linje-
tjänst för
aspirant.*

5. Vid tjänstgöring samma dag på verkstad och i linjetjänst erhåller aspirant avlöning på verkstaden för det antal timmar, han där tjänstgjort, och med den timlön, han därvid är berättigad åtnjuta, samt för linjetjänstgöringen för därpå belöpande antal timmar med en timavlöning, beräknad enligt bestämmelserna i mom. 3, och för en tjänstgöringstid per månad för tjänst såsom linjepersonal 208 timmar resp. det större timtal, som för viss befattning kan vara medgivet, varvid dock iakttages, att sammanlagda tjänstgöringstiden för sådan dag

ej räknas lägre än ordinarie arbetstiden i verkstaden under dagen ifråga.

6. Till aspirant icke antagen verkstadsarbetare vid verkstad med mer än 10 arbetare, vilken beordras till tillfällig linjetjänst, erhåller

Avlöning vid linjetjänst för annan verkstadsarbetare.

a) ersättning för resetid enligt § 10 mom. 4,

b) ersättning för arbetstiden, beräknad efter verkstads-timlönen.

Sammanlagda rese- och arbetstiden beräknas icke lägre än ordinarie arbetstiden i verkstaden under dagen ifråga;

c) övertidsersättning enligt § 9 för arbete å sön- och helgdag samt nattarbete (9 em. till 5 fm.) ävensom för sådant arbete å vardag, som överstiger 8 timmar per dag,

d) traktaments- och nattlogiersättning enligt § 10.

Vid tjänstgöring samma dag på verkstad och i linjetjänst utgår övertidsersättning först, då sammanlagda tjänstgöringstiden för arbetet i verkstaden och i linjetjänsten överskrider 8 timmar, resetiden oräknad.

7. För verkstadsarbetare vid verkstad med högst 10 arbetare gälla vid beordring i tillfällig linjetjänst bestämmelserna för aspirant i mom. 3, 4 och 5, dock att vad daglönen beträffar densamma icke får understiga hans avlöning i verkstaden för 8 timmar.

§ 12.

Verkstadsarbetare, som fyllt 21 år, äger efter ett års anställning vid järnvägen under samma kalenderår å tid, som förvaltningen för varje särskilt fall kan godkänna, erhålla ledighet med bibehållen avlöning för de ordinarie arbetstimmar, ledigheten omfattar,

Ledighet.

det första året *högst* (se § 7 mom. 1 a) 6 dagar;

de följande 4 resp. 5 åren (se § 7 mom. 1 b) 6 dagar;

de därpå följande 5 åren 10 dagar; och

de därpå följande åren 15 dagar.

Verkstadsarbetare i åldern 18—20 år äger efter 1 års anställning vid järnvägen erhålla ledighet *högst* (se § 7 mom. 1 a) 3 dagar under samma kalenderår.

Beviljas ytterligare ledighet, erhålles ingen avlöning.

Av den avdragsfria ledigheten skola, om förvaltningen sådant fordrar, intill 6 dagar tagas i en följd och å tid, som förvaltningen bestämmer.

§ 13.

*Antal fri-
biljetter.*

1. Tillfälliga fribiljetter å egen bana för resor i egna angelägenheter må utfärdas till verkstadsarbetare, som fyllt 18 år, efter ett års anställning vid järnvägen till ett antal av 3 i kvartalet och efter ytterligare 6 års anställning vid järnvägen (se § 7 mom. 1 a och b) till ett antal av 6 i kvartalet.

*Tjänste-
biljetter.*

2. Uti ovan angivna antal inräknas icke för resor i tjänsten behöfliga biljetter, ej heller biljetter för resor, som verkstadsarbetare nödgas företaga för fullgörande av uppdrag såsom styrelseledamot, fullmäktig eller revisor i vederbörande järnvägs pensionskassa.

*Hushålls-
biljetter.*

3. Verkstadsarbetare med eget fullständigt hushå vilken fyllt 18 år, må å egen bana erhålla efter ett anställning vid järnvägen 6 hushållsbiljetter i kvart och efter ytterligare 6 års anställning (se § 7 mom. 1 a och b) vid järnvägen 12 hushållsbiljetter i kvartalet.

*Dispo-
nerande av
biljetter.*

4. Fri- och hushållsbiljetter för kommande kvartal få icke uttagas i förskott; dock får möjligen varande behållning av fri- och hushållsbiljetter från föregående kvartal tillgodoräknas inom löpande kalenderår.

*Rätt att fär-
das å hus-
hållsbiljett.*

5. Berättigade att färdas å hushållsbiljett äro verkstadsarbetare, hans hos honom boende hustru, barn, som ej fyllt 20 år och ej sig självt försörjer, samt tjänare, som är anställd för minst en månad; dock att barn, som på grund av sjuklighet eller lyte ej kan sig självt försörja, samt dotter, som är att anse såsom familjens tjänare, må använda hushållsbiljett, även om de fyllt 20 år.

Samma rätt tillkommer även moder, syster eller annan kvinnlig anförvant, som hos ogift verkstadsarbetare eller hos verkstadsarbetare under hans hustrus sjukdom eller efter hennes död förestår hans hushåll, ävensom föräldrar, som på grund av barnens försörjningsplikt äro bosatta i verkstadsarbetares familj.

6. Användes hushållsbiljett för resa, får resgods avgiftsfritt medföras till en vikt av högst 100 kg. Enahanda frivikt medgives för tillfällig fribiljett. *Frivikt.*

7. Verkstadsarbetare får använda hushållsbiljett för transport av förnödenheter och effekter för eget hushålls behov, dock ej för transport av spirituosa. *Transport av förnödenheter.*

Verkstadsarbetare, som fyllt 18 år och saknar eget fullständigt hushåll, må efter 1 års anställning vid järnvägen för transport av förnödenheter och effekter för eget behov erhålla 3 hushållsbiljetter för varje kvartal.

Med »förnödenheter och effekter för eget hushålls behov» avses matvaror, lysoljor, klädespersedlar och husgeråd (dock ej möbler) samt, därest verkstadsarbetare för sitt eget hushålls räkning håller gris eller ko, för dessa erforderliga förnödenheter, dock ej stråfoder.

8. Om verkstadsarbetare anskaffar mjölk för eget behov från annan ort vid egen bana, skall för sändningarnas sammanlagda vikt under månaden antingen erläggas fraktavgift eller avlämnas hushållsbiljett jämlikt mom. 9. *Mjölksändningar.*

9. Användes hushållsbiljett för transport av förnödenheter, må å varje biljett fraktfritt försändas, om biljetten användes allenast i ena riktningen, högst 200 kg. och, om biljetten användes fram och åter, högst 100 kg. i vardera riktningen. *Vikt-begrän-sning.*

10. Vid resa gäller en hushållsbiljett för en vuxen person eller för samtliga barn under 12 år. Barn under 3 år äger dock utan biljett medfölja äldre person. *Hushållsbiljett vid resa.*

11. Fri- eller hushållsbiljett gäller allenast, för så vitt resan anträdades inom 8 dagar. Giltighetstiden är för enkel biljett en månad och för tur och returbiljett tre månader. *Giltighets-tid.*

Samma bestämmelser gälla, då hushållsbiljett användes för transport av förnödenheter.

Flyttning. 12. Vid flyttning från en tjänstgöringsort till en annan vid samma järnväg erhåller verkstadsarbetare för sig och sina i mom. 5 omnämnda familjemedlemmar och tjänare fri resa ävensom fri transport å järnvägen av flyttsaker, utan att härför erforderliga biljetter inräknas i honom tillkommande antal fri- och hushållsbiljetter.

Indragning av hushållsbiljett. 13. Därest verkstadsarbetare eller någon medlem av hans familj, som enligt mom. 5 skulle vara berättigad att använda hushållsbiljett, driver affär, för vilken förekommer varutransport å järnvägen ifråga, äger dylik verkstadsarbetare icke utbekomma hushållsbiljett för sig eller familjemedlem.

Skolbiljett. 14. Verkstadsarbetares barn, som enligt mom. 5 är berättigat färdas å hushållsbiljett och som bor i hemmet men åtnjuter skolundervisning å annan ort, äger erhålla stående fribiljett i III klass å egen bana till och från skolan. Barn, som större eller mindre delar av året vistas vid läroanstalt för erhållande av utbildning för sitt blivande levnadsyrke, anses bo i hemmet.

Ökning av antalet biljetter. 15. I särskilda fall — exempelvis när verkstadsarbetare erhåller tillstånd att bo å annan ort än stationeringsorten eller har sommarbostad å annan ort utefter linjen, än där han tjänstgör, eller när längre sjukhus- eller läkarebehandling är av nöden, eller när badkur av läkare föreskrivits o. d. — må förvaltning efter omprövning i varje fall kunna utlämna större antal biljetter än ovan bestämts.

Biljett å anslutande bana. 16. Om järnvägsverkstad ligger vid föreningsstation, och verkstaden är gemensam för anslutande enskilda järnvägar, äger vid sådan verkstad anställd arbetare utfä tillfälliga fribiljetter och hushållsbiljetter å till stationen anslutande enskild järnväg, om hans arbete för denna järnväg tages i anspråk; dock att sammanlagda antalet biljetter å egen och främmande bana icke får överstiga det stadgade antalet.

Den i mom. 8 medgivna rätten till mjolktransporter gäller för här nämnd verkstadspersonal även beträffande mjölksändningar å de anslutande enskilda järnvägar, för vilka verkstaden är gemensam.

17. Därest, jämlikt de mellan kungl. järnvägsstyrelsen och vederbörande enskilda järnvägar eller olika enskilda järnvägar emellan träffade bestämmelser, s. k. samtrafikbiljett eller rekvisition å fribiljett å främmande bana utfärdas, skall sådan biljett eller rekvisition inräknas i ovan angivna, verkstadsarbetare tillkommande antal fribiljetter.

Samtrafikbiljett.

18. Missbruk av fri- eller hushållsbiljett betraktas som tjänstefel och kan medföra, förutom ansvar såsom för tjänstefel, förlust under längre eller kortare tid av rätt till dylik biljett.

Missbruk av biljett.

§ 14.

1. Beträffande ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete tillämpas bestämmelserna i lag om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916.

Olycksfallsersättning.

2. Anmälan om inträffat olycksfall i arbete skall av den skadade omedelbart göras till närmaste förman.

3. Vid varje verkstad skola finnas av järnvägens läkare föreskrivna förbandsartiklar med tillbehör för anläggande av första förband.

§ 15.

Då verkstadsarbetare avlidit, utbetalas såsom begravningshjälp ett belopp, motsvarande hans ordinarie timlön för 6 veckor om 48 timmar, räknat från dagen för dödsfallet, dock allenast om vederbörande varit anställd vid järnvägen minst ett år.

Begravningshjälp.

§ 16.

Vid arbete av särskilt förorenande beskaffenhet tillhandahåller järnvägsförvaltningen överdragskläder till erforderligt antal.

Förorenande arbete.

Överdragskläder få användas endast enligt förmans anvisning.

Då vid tillfällig reparation i lokomotivs sotskåp eller fyrbox desamma icke dessförinnan rengjorts, utgår 10 % förhöjning å gällande timlön.¹

§ 17.

*Verktögs-
uppsättning.* Snickare, som efter överenskommelse själv håller sig med enligt förvaltningens beprövande erforderlig verktygsuppsättning, erhåller 40 kronor om året i ersättning för slitning.

§ 18.

Värnplikt. Om arbetare fullgör sin värnplikt vid lagstadgad ålder, skall han efter vapenövningarnas slut återtagas i arbetet. Fullgöres åter värnplikten å annan tid, skall det bero på särskild överenskommelse, huruvida han skall äga återgå till arbete. Om arbetaren på grund av sjukdom nödgats fullgöra sin värnplikt senare än vid lagstadgad ålder, förfäres så, som om han fullgjort densamma i laga tid.

§ 19.

*Arbetets led-
ning och för-
delning,
förenings-
rätten m. m.* Med iakttagande av bestämmelserna såväl i detta avtal som även i övriga mellan vederbörande organisationer gällande avtal äger förvaltningen oinskränkt rätt att, utan intrång från arbetarnas sida, ensam leda och fördela arbetet, att fritt antaga och avskeda arbetare och arbetsledare samt att använda arbetare, oavsett om dessa äro organiserade eller icke.

Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall, liksom föreningsrätten, hållas i ömsesidig helgd.

§ 20.

*Bortfallan-
de av för-
månar.* Alla i detta avtal ej angivna förmåner, vilka förut utgått till verkstadspersonalen, skola — av vad slag de vara må — upphöra i och med ikraftträdandet av detta avtal.

¹ Se protokollsuttalande n:r 40.

Övergångsstadgande.

§ 21.

De för närvarande vid de olika järnvägarna gällande bestämmelserna angående läkarvård och medicin, sjukvård, sjukavlöning (ej vid olycksfall i arbete) skola fortfarande tillämpas, intill dess överenskommelse i sådant hänseende blivit träffad.

*Proviso-
riska sjuk-
vårds-
bestämmel-
ser m. m.*

Anställningsbevis.

Mellan (järnvägsförvaltning)
 och (verkstadsarbetarens namn).....
 vilken denna dag antagits såsom verkstadsarbetare vid järnvägen
 med en ömsesidig uppsägningstid av (resp. 14, 8) dagar
 är följande avtal träffat:

att förvaltningen tillförsäkrar honom rätt att, så länge han
 är vid järnvägen anställd, i vederbörlig ordning åtnjuta avlöning
 och övriga förmåner enligt gällande bestämmelser vid järnvägen;

att han förbinder sig att underkasta sig de tjänsteföreskrifter,
 som äro eller bliva gällande vid järnvägen;

samt att för anställningen skola, under giltighetstiden av resp.
 kollektivavtal, i tillämpliga delar lända till efterrättelse de stad-
 ganden, som däri innehållas.

Härav äro två lika lydande exemplar upprättade och utväxlade;
 och har verkstadsarbetaren mottagit verkstadsreglerna ävensom
 övriga för verkstaden gällande speciella ordningsregler.

..... den 19....

Bevittnas:

Upp sagt den

Bevittnas:

(Baksida av anställningsbeviset.)

Anteckningar:

Född den

Anställd:

Värnplikt:

Berättigad till minimilön (datum, grupp och belopp)

Verklig timlön (datum och belopp)

Den ömsesidiga uppsägningstiden är denna dag ändrad till
14 dagar.

..... den 19....

Obs! Det åligger verkstadsarbetare att vid förändringar i avseende
å anställning och avlöning ofördröjligen till vederbörande insända sitt
exemplar av anställningsbeviset för erforderlig påteckning, på det att
anteckningarna å båda exemplaren må bli överensstämmande.

KAPITEL IV.

Banarbetare.

§ 1.

*Avtalets
omfattning.*

1. Med banarbetare enligt detta avtal avses sådana arbetare, som för utförande av huvudsakligen vid banavdelningen förekommande arbeten anställas vid järnväg, antingen tills vidare eller för bestämd tid, dock minst två veckor i sträck.

2. a) Banarbetare, som fyllt 23 år och varit anställd vid järnvägen i regelbundet arbete året om under 2 år i följd och fortfarande bibehålles i sådant arbete, överföres, under benämning extra linjearbete, följande 1 januari till extra linjepersonal, med de rättigheter och skyldigheter, som i kap. I stadgas, där ej annorlunda här nedan föreskrives.

b) Extra linjearbetare anställas medelst anställningsbevis enligt linjeavtalet bifogat formulär.

c) Därest arbetare, som i vanliga fall användes i arbete vid järnvägen året om, tillfälligtvis något år på grund av fullgörande av allmän värnplikt — såvida denna fullgöres i lagstadgad ålder eller, på grund av sjukdom, senare — eller till följd av naturhinder någon kortare tid ej kunnat beredas arbete under året, går han därigenom icke förlustig sin rätt att räkna detta år såsom tjänsteår, men åtnjuter stadgade förmåner endast för den tid han är i arbete.

Vid dylikt arbetshinder erfordras icke uppsägning från förvaltningens sida.

d) Anställningstid före 21 år medräknas icke vid tjänsteårsberäkning.

e) Dessa bestämmelser gälla ej arbetare, som anställas för utförande av vissa nybyggnadsarbeten, ej heller för specialarbetare.

f) Banarbetare äger att under nedan angivna villkor och bestämmelser vid överförande till extra linjearbetare för uppflyttning i högre löneklass såsom sådan befattningshavare tillgodoräkna sig sin sammanlagda tjänstetid under de sistförflutna 8 åren, dock med avdrag av såsom prövotid ansedda två år.

Vid avbrott i anställningen, uppgående till ett år, bortfaller rättigheten att därförinnan räkna tjänstetid.

För att räkna tjänstetid under året erfordras, att banarbetare varit i arbete, vid järnvägen tillhopa minst 8 månader.¹

§ 2.

1. Banarbetare anställs medelst anställningsbevis enligt avtalet bifogat formulär.

*Anställningsbevis
m. m.*

Sådant anställningsbevis erfordras för att detta avtal skall äga tillämplighet.

Banarbetare är skyldig att vid antagandet avlämna befintliga arbetsbetyg ävensom, vid anfordran, prästbetyg (arbetsbetyg) samt sådant läkare- och färgsinnesintyg, som av förvaltningen godkännes.

2. Vid banarbetares anställande skall genom överenskommelse bestämmas, å vilka banvaktssträckor av järnvägen han skall vara skyldig att arbeta, samt anteckning därom göras å anställningsbeviset.

Arbetssträcka.

3. Banarbetare, som anställts på bestämd tid och efter utgången av denna tid fortfarande bibehållits i arbete, anses vara anställd tills vidare.

Anställning tills vidare.

4. För banarbetare, som anställts tills vidare, gäller en ömsesidig uppsägningstid av 8 dagar.

Uppsägning.

Med avseende å uppsägning iakttagas emellertid, att

¹ Se protokollsuttalande n:r 41.

meddelande därom bör, om så ske kan, lämnas längre tid i förväg än nyss nämnts.

De i detta mom. meddelade bestämmelser upphäva icke vad som särskilt föreskrivits ifråga om bestraffning.

§ 3.

Arbete vid maskin- och trafikavdelningen.

Uppförande.

1. Banarbetare är skyldig att utföra även vid maskin- och trafikavdelningen förekommande arbete.

2. Banarbetare åligger att uppträda nyktert och ordentligt samt att med flit, villighet och omsorg utföra det arbete, som blivit honom ålagt.

Förverkad avlöning.

3. Om banarbetare utan befälets tillstånd eller utan anledning, som av befälet godkännes, såsom sjukdom eller dylikt, lämnar arbetet före överenskommen tid eller utan iakttagande av vederbörlig uppsägningstid, har han förverkat inestående avlöning, dock för högst 3 dagar. Sådant belopp användes enligt förvaltningens bestämmande till understöd åt banarbetare, som drabbats av sjukdom, vilken för längre tid än 30 dagar under samma kalenderår gjort honom oförmögen till arbete.

§ 4.

Ordinarie arbetstid.

1. Arbetstiden för banarbetare utgör, raster oräknade, 8 timmar av dygnet eller 48 timmar i veckan, dock må, därest nyssnämnda begränsning av arbetstiden för vecka icke därigenom överskrides, arbetstiden under veckans fem första söckendagar utsträckas till 8¹/₂ timmar. Ordinarie arbetstiden förlägges, enligt förvaltningens bestämmande, inom 10¹/₂ på varandra följande timmar. Vid dagsarbete — i motsats till skiftarbete, för vars indelning bestämmelser träffas av arbetsbefälet — börjar den ordinarie arbetstiden tidigast kl. 6 fm. och senast kl. 8 fm. Dock kan annan förläggning av den ordinarie arbetstiden än nu nämnda bestämmas efter överenskommelse mellan arbetsbefälet och vederbörande arbetare.

Även under den mörkare årstiden utgör ordinarie arbetstiden vad som här förut fastställts, med rätt dock

för arbetsbefälet att göra de förändringar däri, som be-
tingas av ljus- och väderleksförhållanden samt arbetets
art. Såvitt möjligt bör arbetstiden under sagda årstid
icke inskränkas till mindre än vad ovan sagts.

2. Första maj skall ledighet lämnas de banarbetare,
som senast dagen förut därom framställt begäran.

*1 maj-ledig-
het.*

3. Banarbetare är skyldig infinna sig på arbetsplat-
sen vid arbetstidens början.

*Inställelse
till arbetet.*

§ 5.

Timplön till banarbetare utgår enligt vid varje järnväg
fastställda grunder.

*Timplön till
banarbetare.*

De genom vederbörande avtal fastställda bestämmel-
sorna rörande timplönen för banarbetare gälla icke ban-
arbetare under 18 år; och kunna undantag från dessa
bestämmelser jämväl äga rum ifråga om arbetare, vilkas
arbetsförmåga är nedsatt på grund av uppnådd 60 års
ålder, sjukdom eller vanförhet.

Med sådana arbetare ävensom med arbetare, vilken ar-
betsgivaren anser icke göra sig förtjänt av den fast-
ställda lönen, träffar arbetsgivaren särskild överenskom-
melse angående avlöningen.¹

§ 6.

Banarbetare, som tjänstgör såsom förman för arbetslag
bestående av, förutom förmannen, minst 5 man, erhåller
en extra ersättning av 10 öre per arbetstimme.

*Förmans-
arvode.*

§ 7.

Ackordsarbete skall användas i största möjliga ut-
sträckning, varvid priset på förhand fastställes genom
överenskommelse mellan arbetsbefäl och arbetare; och
skall vid allt ackordsarbete, som ej finnes upptaget i
fast, för viss tid, ej understigande ett år, mellan arbets-
befälet och vederbörande banarbetare överkommen
ackordsprislista, arbetarens timplön vara garanterad.

*Ackords-
arbete*

¹ Se protokollsuttalande n:r 42.

§ 8.

*Övertids-
arbete.*

1. Banarbetare är skyldig att utöver den enligt § 4 mom. 1 fastställda arbetstiden utföra arbete i den utsträckning, som medgives i § 6 i lagen om arbetstidens begränsning ävensom i § 7 i samma lag i vad avser uti sistnämnda § omförmäld övertid av högst 25 timmar under loppet av en kalendermånad och 150 timmar under loppet av ett kalenderår.

Beträffande övertidsarbete härutöver gäller vad i nämnda § 7 i lagen om arbetstidens begränsning finnes stadgat.

*Övertids-
ersättning i
allmänhet.*

2. Övertidsarbete för banarbetare betalas med den ordinarie timlönen jämte 33 % tillägg för de två första timmarna å söckendagar, i den mån dessa arbetstimmar infalla mellan kl. 5 f. m. och kl. 9 e. m., samt 50 % tillägg för all annan övertid, således även för allt arbete å sön- och helgdag, dock med undantag för sådant övertidsarbete, som infaller mellan kl. 10 e. m. och kl. 3 f. m. Sådant arbete betalas med 100 % tillägg å den ordinarie timlönen.¹

*Övertids-
ersättning
vid visst
nattarbete.*

3. Vad i mom. 2 bestämts angående övertidsersättning tillämpas även vid sådant nattarbete, som ej är att hänföra till arbete i skift.

*Övertids-
ersättning
vid skift-
arbete.*

4. Vid arbete i skift träffas i förekommande fall särskild överenskommelse mellan arbetsbefälet och vederbörande banarbetare.

*Villkor för
övertids-
ersättning un-
der den
mörka års-
tiden.*

5. Övertidsersättning utgår icke till banarbetare, vilken under den mörkare årstiden fått sin arbetstid minskad, för sådant fall att hans arbete ytterligare tages i anspråk för tid intill vad bestämts i § 4 mom. 1 och arbetstiden i sin helhet uttages inom ramen av 10 1/2 på varandra följande timmar.

¹ Vad i § 8 mom. 2 och 3 stadgats angående övertidsersättning gäller intill utgången av år 1921, och skola under nämnda år förhandlingar upp-
tagas rörande övertidsersättning för tid därefter.

§ 9.

1. Om banarbetare beordras till linjetjänst, uppbär han sin ordinarie timlön. *Linjetjänst.*

Överstiger banarbetares tjänstgöring den för vederbörande befattning fastställda normala tjänstgöringstiden i medeltal per dygn, äger han åtnjuta övertidsersättning per timme med den ordinarie timlönen jämte förhöjning, därest icke överenskommelse mellan förvaltningen och banarbetaren träffats om lägre belopp, av 20 %.

Vid tjänstgöring i linjetjänst anses stationeringsorten för banarbetare utgöras av den banvakssträcka, som ligger närmast hans bostad, jämte den närmaste banvakssträckan å ömse sidor om denna sträcka.¹

2. Den tid, som erfordras för banarbetares färd mellan stationeringsorten och tjänstgöringsorten, räknas som full tjänstgöringstid. *Resetid.*

Denna bestämmelse får dock icke utgöra hinder för förvaltning att, därest färden sker å tåg, utöver resetiden uttaga den enligt § 4 bestämda tjänstgöringstiden, därvid emellertid skall iakttagas, att den sammanlagda resetiden och tjänstgöringstiden icke må överskrida den för tjänstgöringstid och övertid vederbörligen fastställda tidsramen.

3. Resekostnads-, traktaments- och nattlogiersättning utgå efter samma grunder som för linjepersonal. *Resekostnadsersättning m. m.*

§ 10.

Avlöningen till banarbetare för under avlöningsperioden utgjorda arbetstimmar utbetalas en gång i månaden och senast den sista dagen i varje kalendermånad å dag, *Avlöningsutbetalande.*

¹ Vad i § 9 mom. 1 stadgas angående övertidsersättningens belopp gäller intill utgången av år 1921, och skola under nämnda år upptagas förhandlingar rörande övertidsersättning för tid därefter.

som av förvaltningen på förhand för varje år tillkännagives. Under december månad utbetalas dock t. o. m. den 15 december intjänt avlöning senast den 20 december. Skulle den fastställda avlöningsdagen infalla å sön- eller helgdag, verkställes utbetalningen å närmast föregående helgfria dag.

Vid behov må dock förskott å avlöningen kunna erhållas.

§ 11.

- Tjänste-
biljetter.* 1. För resor mellan hemorten och arbetsplatsen erhåller banarbetare å egen bana fribiljett i den utsträckning, förvaltningen anser nödigt.
- Tillfällig
fribiljett.* 2. För resor i egna angelägenheter må banarbetare, sedan han under det löpande året eller under det löpande året och det närmast föregående året arbetat vid järnvägen sammanlagt minst 125 dagar, under *fortsatt* anställning utbekomma *en* tillfällig fribiljett å egen bana för varje 2-månadsperiod.
- Hushålls-
biljett* 3. Efter anställning sammanlagt minst 9 månader under vartdera av 3 kalenderår äger banarbetare för varje månad han *därefter* är anställd, utbekomma *en* tillfällig fribiljett, samt, om han har eget fullständigt hushåll, därjämte *en* hushållsbiljett.
- Disponeran-
det av
biljetter.* 4. Av möjligen kvarvarande behållning från löpande kalenderår av ej uttagna fribiljetter och hushållsbiljetter få ej flera än 2 av vartdera slaget uttagas under en och samma månad.
- Övriga be-
stämmelser
rörande
biljetter.* 5. Ifråga om fri- och hushållsbiljetter gäller för banarbetare i övrigt vad som stadgats i avtalet (§ 13 mom, 5 t. o. m. 11 samt 13 och 18) för linjepersonalen,

§ 12.

- Sjukersätt-
ning.* 1. Banarbetare, som medelst läkarbetyg jämlikt § 2 kan styrka, att han vid antagandet varit fullt frisk, er-

håller — försåvitt han under det löpande året eller under det löpande och det närmast föregående året arbetat vid järnvägen sammanlagt minst 125 dagar — vid behörigen styrkt sjukdom under längre sammanhängande tid än 4 dagar en ersättning för tiden därutöver med 1 krona per arbetsdag, dock ej för längre tid än sammanlagt 30 dagar i en följd för varje sjukdomsfall och ej för mera än 30 dagar under samma kalenderår. Ersättning utgår endast under förutsättning, att banarbetaren har arbete vid järnvägen, då sjukdomsfallet inträffar.

Förestående bestämmelser äro dock gällande endast intill dess för dylik personal avsedd sjuk-kassa kan komma till stånd.

2. Från den tid sjuk-kassa kommer till stånd, utgår i enlighet med vad ovan angivits sjukhjälp med 2 kr. till de banarbetare, som fylla förutsättningarna enligt förestående moment för erhållande av sjukhjälp, men till följd av bestämmelserna för sjuk-kassan icke komma att tillhöra densamma.

§ 13.

1. Beträffande ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete tillämpas bestämmelserna i lag om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916.

2. Anmälan om inträffat olycksfall i arbete skall av den skadade omedelbart göras till närmaste förman.

*Olycksfalls-
ersättning.*

§ 14.

Med iakttagande av bestämmelserna såväl i detta avtal som även i övriga mellan vederbörande organisationer gällande avtal äger förvaltning oinskränkt rätt att, utan intrång från arbetarnas sida, ensam leda och fördela arbetet, att fritt antaga och avskeda arbetare och arbetsledare samt att använda arbetare, oavsett om dessa äro organiserade eller icke.

*Arbetets
ledning och
fördelning,
förenings-
rätten m. m.*

Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall, liksom föreningsrätten, hållas i ömsesidig helgd.

§ 15.

Bortfallande av förmåner.

Alla i detta avtal ej angivna förmåner, vilka förut utgått till banarbetare, skola — av vad slag de vara må — upphöra i och med ikraftträdandet av detta avtal.¹

¹ Se protokollsuttalande n:r 43.

Anställningsbevis.

Mellan..... (järnvägsförvaltning).....
 och..... (banarbetarens namn).....
 vilken denna dag antagits såsom banarbetare vid järnvägen med
 en ömsesidig uppsägningstid av 8 dagar, är följande avtal träffat:
att förvaltningen tillförsäkrar honom rätt att, så länge han
 är vid järnvägen anställd, i vederbörlig ordning åtnjuta avlöning
 och övriga förmåner enligt gällande bestämmelser vid järnvägen;
att han förbinder sig att underkasta sig de tjänsteföreskrifter,
 som äro eller bliva gällande vid järnvägen:
samt att för anställning skola, under giltighetstiden av resp.
 kollektivavtal, i tillämpliga delar lända till efterrättelse de stad-
 ganden, som däri innehållas.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och utväxlade.

.....den.....19

Bevittnas:

.....
 Uppsagd den.....

Bevittnas:

(Baksida av anställningsbeviset.)

Född den

Anställd: (datum och sträcka)

.....
.....
.....

Timlön (datum och belopp)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Obs.! Det åligger banarbetare att vid förändringar i avseende å anställning och avlöning ofördröjligen till vederbörande insända sitt exemplar av anställningsbeviset för erforderlig påteckning, på det att anteckningarna å båda exemplaren må bliva överensstämmande.

KAPITEL V.

Giltighetstid.

Detta avtal, vilket gäller emellan, å ena sidan, Svenska Järnvägarnas Arbetsgivareförening samt, å den andra, Svenska Järnvägsmannaförbundet och Sveriges Lokomotivmannaförbund, vart för sig, skall, där ej annorlunda särskilt angivits eller där beträffande tjänstgöringstid och övertid för verkstads- och banarbetarepersonal avtalets bestämmelser på grund av lagen om arbetstidens begränsning redan få anses vara gällande, äga giltighet från och med den 1 juli 1920 till och med utgången av år 1923 och därefter år för år, för den händelse icke avtalet, på sätt nedan stadgas, bliver uppsagt.

Vill någondera av de kontraherande organisationerna uppsäga avtalet, göre detta skriftligen hos motpartens organisation senast ett år före avtalets utlöpnings- och underrättetiden samtidigt den tredje organisationen: Har uppsägning från någon kontrahents sida sålunda skett, äga övriga kontrahenter att senast en månad efter den dag, då enligt bestämmelserna här ovan uppsägnings- tiden eljest utlöpt, å sin sida verkställa uppsägning av avtalet.

Stockholm den 28 februari 1920.

Gustaf Kihlmark.

Skiljedomstolens ordförande.

För Svenska Järnvägarnas Arbetsgivareförening:

<i>Ivar Hallberg.</i>	<i>E. O. Simonsson.</i>	<i>Sven Holmgren.</i>
<i>And. Molinder.</i>	<i>J. C. Holm.</i>	<i>Carl Carlsson.</i>
<i>Hj. Lundqvist.</i>	<i>Vincent Ahlberg.</i>	<i>Ludv. Lundquist.</i>

För Svenska Järnvägsmannaförbundet:

<i>J. A. Lundin.</i>	<i>Anders Anderson.</i>	<i>Ernst H. Eriksson.</i>
<i>Carl Lovén.</i>	<i>G. Nygren.</i>	<i>G. F. Persson.</i>
<i>J. H. Blomquist.</i>	<i>C. A. Lundin.</i>	

För Sveriges Lokomotivmannaförbund:

<i>N. J. Engström.</i>	<i>Gunnar Blomberg.</i>	<i>A. W. Carlsson.</i>
------------------------	-------------------------	------------------------

/ *Erland Falk.*

Utdrag

av protokollsuttalanden vid förhandlingar den 4 december
1919—28 februari 1920 angående upprättande av nytt
huvudavtal n:r 2.

1) Till protokollet skulle göras en hänvisning till det uttalande, som den 9 mars 1908 vid då förda förhandlingar ifråga om uppgörande av förslag till huvudavtal n:r 2 från ömse håll förekom, nämligen önskvärldheten av att ordinarie arbete i största möjliga utsträckning utfördes av ordinarie personal. Kap. I § 2.

2) Till protokollet gjordes gemensamt av de tre huvudorganisationerna såsom ingress till tjänstgöringsbestämmelserna följande uttalande: Kap. I § 3.

Tjänstgöringsföreskrifterna i § 3 angiva de huvudgrunder, efter vilka tjänstgöringen bör ordnas.

Med hänsyn till järnvägstjänstens skiftande natur är det emellertid av synnerlig vikt, att tjänstgöringen såvitt möjligt anpassas efter varje arbetsområdes olika krav.

Noggrann uppsikt måste sålunda av vederbörande linjebefäl ägnas åt, att tjänstgöringen icke verkar överansträngande.

Vederbörande linjebefäl har fördenskull att uppmärksamt följa alla arbetet påverkande omständigheter och ordna tjänstgöringen härefter samt att genom personlig iakttagelse särskilt vid slutet av tjänstgöringstiden förvissa sig om, huruvida fara för överansträngning föreligger och i så fall vidtaga erforderlig ändring i den fastställda turlistan eller eventuellt annan åtgärd.

För bedömande av tjänstens art bör särskilt betydelsen av följande omständigheter beaktas, nämligen: om, och i så fall i vilken omfattning natttjänst förekommer, om tjänstgöringen alltid eller med viss regelbundenhet infaller inom samma tid på dygnet eller om mera ofta växlingar mellan tidig och sen tjänst förekomma, om och i så fall i huru stor utsträckning

uppehåll för vila förekommer under tjänstgöringstiden, om regelbundna uppehåll för måltider kunna beredas, om arbetet är av mera mekanisk art eller om det ställer särskilda anspråk på vederbörandes omtanke och beslutsamhet, om tjänstgöringen är förenad med större ansvar eller fara för olycksfall, om arbetet är oavbrutet ansträngande eller om det stundtals är lindrigare, om arbetet fullgöres till övervägande del inomhus eller i det fria, om arbetet fordrar större själslig eller kroppslig ansträngning samt, särskilt beträffande den åkande personalen, om vilotiderna till avsevärd del måste tillbringas å främmande station. Vidare skall hänsyn tagas till, att trafikens växlingar kunna komma att under skilda tider av året ställa olika krav på samma tjänstgöring.

Varken tjänstgöringsföreskrifterna i och för sig eller den fastställda turlistan bör tillämpas på sådant sätt, att personalen tages i anspråk för tjänstgöring längre tid, än för arbetets fullgörande är erforderligt.

Vederbörande linjebefäl bör tillse, att övertid icke uttages annat än då särskilt tvingande skäl därtill föranleder.

Såvitt med tjänstens intresse är förenligt, bör tjänstgöringen lämpas efter ortsförhållandena och tillbörlig hänsyn tagas till personalens önskningsar.

- Mom. 3. 3) Den omständigheten, att överenskommelsen angående övertidsarbete icke innefattar någon bestämmelse angående begränsning till visst timantal per månad av den enligt mom. 3 förvaltning givna rätt att uttaga visst övertidsarbete, får icke föranleda förvaltningarna att uttaga övertidsarbete i sådan utsträckning under kortare perioder, att överansträngning därav kan befaras.
- Mom. 4. 4) Om personal erhåller order att å angiven tid, då vederbörande eljest skulle hava haft fritid, infinna sig å viss plats för att taga del av order, den tid, som härför åtginge, skulle räknas som tjänstgöringstid.
- Mom 5. 5) För lokpersonal medräknas den tid, som verkligen åtgår för ifrågakommande arbeten, vadan exempelvis den ökade tid, som till följd av bangårdsförhållanden eller andra omständigheter uppstår för loks gående till eller från tågsätt eller som föranledes av personalombyte å i trafiktjänst varande lok, skall inräknas i tjänstgöringstiden.
- Mom. 5. 6) Om tid för trafikavdelningens disposition av lok utav personalen icke anses vara rätt avvägd, äger personalen att påfordra förhandling för ernående av rättelse härutinnan. Kan

därvid samförstånd icke uppnås, åligger det förvaltning att genom kvitto från stationen eller på annat lämpligt sätt konstatera dispositionstidens längd.

7) Om lokpersonal anser, att av förvaltning för loks klargöring och avlämnade anslagen tid icke är rätt avvägd, må den kunna göra frågan till föremål för överläggning mellan parterna, och avgöres densamma i händelse av tvist utav Skiljedomstolen eller Förliknings- och skiljenämnden. Mom. 5.

Vad således sagts gäller jämväl beträffande förberedelse- och avslutningsarbete för konduktörspersonal.

8) Ombuden å ömse sidor voro eniga om att, liksom hittills, vid grupptjänstgöring tjänstgöringstiden kunde fastställas så, att den enskilde befattningshavaren i gruppen viss månad erhåller längre, annan månad kortare tjänstgöringstid än medeltjänstgöringstiden för gruppen, och sålunda befattningshavare, som under viss månad erhållit längre tjänstgöringstid, annan månad beredes motsvarande kortare tjänstgöring; gällande detta under förutsättning att nämnda medeltjänstgöringstid icke överskrider vad som stadgats i § 3 mom. 1. Mom. 8.

Varje befattningshavare inom gruppen skulle — oberoende av hans faktiska tjänstgöringstid — anses hava tjänstgjort det för gruppen för resp. månad fastställda medeltimantal.

Om exempelvis medeltjänstgöringstiden per månad för gruppen vore 208 timmar, och en befattningshavares faktiska tjänstgöringstid uppginge till 200 timmar, skulle, därest han beordrades till en extra tjänstgöringstur å 4 timmar, dessa 4 timmar räknas gäsom övertid. Vore medeltjänstgöringstiden för gruppen 206 timmar och befattningshavarens faktiska tjänstgöringstid likaledes 200 timmar, skulle han för samma extra tjänstgöringstid erhålla 2 timmars övertid. Om den faktiska tjänstgöringstiden utgjorde 210 timmar och medeltjänstgöringstiden för gruppen 208 timmar, skulle för en extra tjänstgöringstid å 4 timmar övertid beräknas för allenast 4 timmar.

9) I fråga om skyldighet för personal i grupptjänstgöring Mom. 9 § 4. att vid återinträde i tjänst efter åtnjuten ledighet fullgöra tjänstgöring enligt turlista rådde enighet mellan ombuden om, att befattningshavare, vars tjänstgöringstid enligt turlistan för månadens fyra sista dagar utgjorde exempelvis resp. 3, 4, 9 och 10 timmar och som av någon anledning åtnjutit ledighet under de två första av ifrågavarande fyra dagar, vid återinträde i tjänstgöring vore skyldig att under de återstående två dagarna

utan övertidsersättning tjänstgöra de å turlistan uppförda resp. 9 och 10 timmarna.

I sammanhang med nu förevarande fråga hade av förvaltningsombuden föreslagits införande under bestämmelserna om tjänstledighet av föreskrift att, därest personal erhöle tjänstledighet för enstaka dag med tjänstgöring av 10¹/₂ timmar eller mera, sådan ledighet skulle beräknas såsom två ledighetsdagar, för såvitt ej enligt bestämmelserna i nuvarande § 4 mom. 9 b efterföljande hemdag beräknades som tjänstledighetsdag, eller alternativt ifrågakämltills tillämpning i nu förevarande avseende av system med timberäkning.

Enighet kunde emellertid icke uppnås vare sig om sålunda ifrågakämltills bestämmelse eller om övergång till timberäkning. Beslöts bibehållande av status quo, varvid emellertid av förvaltningsombuden gjordes det uttalande till protokollet, att då befattningshavare kunde söka utnyttja bestämmelserna om tjänstledighet på så sätt, att enstaka ledighetsdagar med längre tjänstgöringstid utvaldes för ledighet, i vilket fall förvaltning finge oproportionerligt stora kostnader för vikarie, förvaltning, om sådan ledighet beviljades, komme att, då fråga om ledighet i fortsättningen uppkomme, lämna sådan å dagar med kortare tjänstgöringstid, så att sålunda vederbörlig utjämning uppstode.

- Mom. 11. 10) I anslutning till träffad överenskommelse angående fördelning av arbetstiden för banvakterna uttalades från personalsidan önskvärdheten av att tiden för frukost- och middagsraster för banvakter begränsades till ¹/₂ resp. 1 timme. Med anledning härav förklarade förvaltningsombuden, att man från förvaltningarnas sida skulle tillse, att, därest så utan olägenhet läte sig göra, måltidsrasterna icke utsträcktes utöver sålunda angiven tid.
- Mom. 16. 11) Därest beträffande befattningshavare, som tilldelats två hemdagar och två fridagar för en månad, tjänstgöring toges ut å den ena hemdagen, skall den andra hemdagen förändras och betecknas såsom fridag.
- Mom. 18. 12) Tidtabellstiden för elektromotorförare och konduktörspersonal med tjänstgöring uteslutande å förortståg å linjerna Stockholm—Spånga, Stockholm—Djursholm, Stockholm—Saltsjöbaden ävensom under tiden juni—september å linjen Göteborg—Särö fastställes genom lokala förhandlingar eller, om enighet därvid icke uppnås, av Järnvägarnas skiljedomstol eller Förliknings- och skiljenämnden.

Samma gäller för lokpersonalen å Göteborg—Särö järnväg sommartiden.

13) Med effektiv växeltid förstås tjänstgöring å växellok i växling och sålunda icke tid för sådant loks iordningställande och avlämnande eller gångtid mellan lokstall och arbetsplats. Mom. 18.

Vad som här anförts om växellok gäller även tåglok. Tid för regelbunden växlingstjänst med tåglok skall dock å turlista upptagas som tidtabellstid endast för såvitt den verkliga växlingstiden överskrider 1 timme.

14) Vid debatterande av frågan om uppehåll å främmande station hade för klargörande av ombudens ståndpunkt till spörsmålet, när uppehåll å främmande station vore att anse som nattvila, genomgåts vissa exempel. Ombuden voro därvid eniga om, att såsom nattvila ej finge beräknas uppehåll av viss kortare varaktighet ävensom att två eller flera sådana uppehåll icke finge i dylikt avseende sammanräknas och fråndragas såsom nattvila. Vidare voro ombuden ense om, att, därest en tjänstgöringstur exempelvis började kl. 10 em. och påginge till kl. 5 fm., då vederbörande befattningshavare ankomme till främmande station, varefter han vore sysselsatt med avlämningsarbete till exempelvis kl. 6 fm., det uppehåll, som därefter för honom uppkomme å den främmande stationen, finge, om dess varaktighet sådant föranledde, betraktas såsom avsett för nattvila och alltså frånräknas. Mom. 21.

Beträffande följande vid B. J. förekommande tjänstgöringstur, nämligen med tjänstgöringens början i Åmål kl. 6,15 fm., därefter avgång till Göteborg, där tjänstefritt uppehåll infaller mellan kl. 12,45 em. och 8,40 em., varefter avgång sker till Mellerud, där tjänstgöringen slutar kl. 12,30 fm. för att åter börja kl. 4,10 fm. med avgång till Göteborg, där tjänstefritt uppehåll infaller mellan kl. 8,40 fm. och 3,55 em., varefter turen avslutas i Åmål kl. 10,25 em., rådde enighet om, att uppehållet i Mellerud från kl. 12,30—4,40 vore av så kort varaktighet, att det icke kunde anses avsett för nattvila och således ej borde frånräknas, under det att det sista uppehållet i Göteborg skulle frånräknas såsom nattvila.

15) Såsom förortståg betraktas i detta fall tåg å linjerna Stockholm—Spånga—Riddersvik (persontåg), Stockholm—Djursholm, Stockholm—Saltsjöbaden, Göteborg—Särö under tiden juni—september, Hälsingborg—Rå—Ramlösa samt Gävle—Hagström. Mom. 21.

16) Å turlista skall för såväl lok- som konduktörspersonal för varje tåg, där tjänstefritt uppehåll å främmande station före- Mom. 21.

kommer, upptagas erforderlig tid för förberedelse- och avslutningsarbeten.

- Mom. 21. 17) För den händelse flera än en befattningshavare tjänstgöra såsom konduktörer i samma tågsätt vid förortståg, skall den å turlista under uppehåll å främmande station upptagna tid för förberedelse- och avslutningsarbeten delas lika och sålunda å turlista upptagas med ett och samma tidsbelopp för samtlig konduktörspersonal i tågsättet.
- [Mom. 21. 18) Bestämmelserna om uppehåll på främmande station skola tillämpas på personal tjänstgörande å ensamt eller kopplat lok eller å extra tåg, även om sådan tjänstgöring icke är å turlista upptagen.
- Mom. 22. 19) Därest utanför den egentliga tjänstgöringstiden förlagd rapportskrivning är av så enkel beskaffenhet, att förvaltning anser den härför enligt mom. 22 anslagna tiden oskälig, äger förvaltning påfordra förhandling med vederbörande personal om förändring härutinnan, och skall för den händelse godvillig uppgörelse icke ernås, frågan om vilken tid skall beräknas för rapportskrivning avgöras av Skiljedomstolen eller Förliknings- och skiljenämnden.
- Mom. 22. 20) Till protokollet skulle göras hänvisning till av herr Hallberg vid förhandlingar 4 okt.—7 nov. 1917 angående upprättande av nytt huvudavtal nr 2 gjort uttalande, däruti herr Hallberg, efter erinrande, att vederbörande förvaltningar i åtskilliga fall redan funnit sig föranlåtna att anordna dagrum på överliggnings- och ändstationer, uttalat, att det enligt hans uppfattning vore riktigt, att förvaltningarna i sitt eget välförstådda intresse vidtog åtgärder för att i de fall, då längre uppehåll enligt turlista förekomme å angivna stationer, dagrum ställdes till personalens förfogande.
- Kap. I § 4. 21) Förvaltningarna borde, i den utsträckning som lämpligen ske kunde, anställa erforderlig personal, på det att till tjänstledighet berättigad personal måtte under varje år kunna komma i åtnjutande av stadgat antal ledighetsdagar, för att förebygga uppreparande av vad som, enligt vad personalen nu påstode, förekommit, nämligen att befattningshavare, som gjort allt vad han förmått för att erhålla ledighet och vid upprepade tillfällen gjort framställning därom, icke erhållit ledighet.
- Mom. 6. 22) Från arbetsgivaresidan framhölls, att det med hänsyn såväl till den genomförda nedsättningen i tjänstgöringstiden som

jämväl till den överenskomna begränsningen av resetiden hädanefter i stor utsträckning blir nödvändigt, att tjänstledigheten mera än hitintills uttages i följd, och att i anslutning härtill semesterlistor torde komma till avsevärd användning.

Med anledning av vad sålunda av förvaltningsombuden anförts, anhöllo personalombuden att få uttala sin förvissning, att förvaltningarna, så långt läte sig göra, komme att tillgodose de önskemål, som ifråga om tjänstledighet kunde framställas av personalen.

23) Från de tre huvudorganisationernas sida uttalades gemensamt, att, därest enligt sålunda ifrågakämd överenskommelse de nuvarande bestämmelserna angående frisöndag och fridag bibehölles, detta icke finge leda därhän, att förvaltningarna skulle underlåta att, i vad på dem ankomme, söka bereda personalen det större antal frisöndagar och fridagar, som kunde äga rum utan åsidosättande av förvaltningarnas berättigade intressen i avseende å järnvägsdriftens uppehållande.

Mom. 8 a)
och 9 a).

24) Bestämmelserna ifråga utslöte givetvis icke, att, därest vederbörande skulle, om tjänstledighet icke mellankommit, hava haft fridag under tjänstledigheten, sådan frisöndag skulle genom tjänstebyte med annan person, vartill vederbörligt tillstånd erhållits, kunna förläggas till en föregående eller efterföljande söndag.

Mom. 8 c)
och 9 b)

25) På föranledande av herr Engström uttalades av resp. § 7 mom. 6. organisationers representanter till protokollet, att ifråga om tjänsteårsberäkning, varom nu nämnts, icke fråndrages tillfällig tjänstgöring i annat arbete, under den tid vederbörande är anställd som verkstadsarbetare.

26) På därtill given anledning skulle här till protokollet vidare antecknas, att, om en befattningshavare tillhörande linjepersonalen, stationerad å viss ort, förordnades att uppehålla befattning å annan ort, skulle han äga uppbära lön efter stationeringsorten och icke efter vikariatsorten. § 8 mom. 1.

27) På förekommen anledning skulle här till protokollet antecknas, att genom den nu antagna formuleringen av ifrågavarande bestämmelser icke vore avsett föranleda ändring av hithörande förhållanden vid de järnvägar, där banvaktssträckorna omfatta 3 km. eller kortare sträcka, utan skulle i sådana fall stationeringsorten allt fortfarande utgöras av den egna banvaktssträckan jämte banvaktssträckan på ömse sidor om densamma.

Mom. 2 a).

- Mom. 5. **28)** Med anledning av framställt yrkande om ett tillägg av innehåll att överliggningsrum skulle vara så anordnade, att verklig vila kunde erhållas, förklarade sig arbetsgivarnas representanter nu, liksom de vid ett föregående tillfälle gjort, hysa den bestämda förvissning, att vederbörande järnvägsförvaltningar icke blott i personalens utan även i sitt eget intresse skulle låta sig angeläget vara att tillmötesgå alla de berättigade framställningar, till vilka personalen i ovanberörda hänseende kunde finna fog.
- § 9 mom. 3. **29)** Innebörden av bestämmelsen om att vid tillgodoräkandet av tillfällig, förlängd tjänstgöring dubbelräkning icke får förekomma skulle belysas med följande exempel: Om ett tåg är försenat exempelvis 35 minuter vid ankomsten till station, där tågpersonalen enligt turlista äger tillgodoräkna sig uppehåll å främmande station såsom viss tjänstgöringstid, skall den tid — 1 timme — som vederbörande befattningshavare enligt förestående bestämmelse äger tillgodoräkna sig på grund av tågförseining, minskas med den tid, han under denna timme har att tillgodoräkna sig för det tjänstefria uppehållet å främmande station.
- Mom. 5. **30)** På från personalsidan till arbetsgivarrepresentanterna framställd förfrågan, huru skulle förfaras, därest befattningshavare med tjänstgöring enligt turlista av 208 timmar, vilken beordrats till tjänstgöring under 10 timmar å en fridag, därefter i stället för den sålunda mistade fridagen beretts annan fridag, å vilken han enligt turlistan skulle haft 4 timmars tjänstgöring, anfördes å arbetsgivaresidan, att befattningshavaren endera skulle beredas 6 timmars motsvarande ledighet å annan tjänstgöringsdag under månaden eller vederbörlig övertidsersättning för dessa 6 timmar.
- § 10 mom. 1 och 2. **31)** Med avseende å den i överenskommelsen innefattade sänkningen av i mom. 1, första stycket, och mom. 2 angivna tiden från 8 till 6 timmar, uttalades härvid emellertid under hänvisning till Skiljedomstolens utslag n:r 17 den 1 juli 1916 av partombuden å ömse sidor till protokollet, att dylik ersättning icke skulle utgå vid tjänstgöring som avbytare.
- § 12 mom. 3. **32)** Kommitterade godkände den nuvarande avfattningen av bestämmelserna i mom. 3, men beslöto i sammanhang därmed att till förevarande protokoll skulle antecknas vad Järnvägarnas skiljedomstol den 10 december 1913 i ämnet yttrat, nämligen: »Domstolen, som visserligen funnit önskvärt, att tvättstugor, om också av enkel beskaffenhet, samt vid banvaktsstugor even-

tuellet erforderliga ladugårdar tillhandahållas, men dock med hänsyn till de dryga kostnaderna icke ansett sig kunna ålägga förvaltningarna någon skyldighet i detta hänseende, vill emellertid framhålla önskvärdheten därav, att varje förvaltning, för såvitt ekonomien sådant tillåter, årligen använder en lämplig summa för nämnda ändamål, så att behovet må, där hinder ej möter, bliva efter hand tillgodosett.»

33) Kommitterade enades därom, att till protokollet göra den anteckningen, att vederbörande järnvägsförvaltningar borde tillse, att vid ny- eller ombyggnader bostäderna bleve i möjligaste mån rymliga och ändamålsenliga, ävensom att enligt kommitterades åsikt i enstaka undantagsfall avdraget för särskilt undermåliga bostäder skulle kunna göras mindre, än vad annars i avtalet blivit bestämt. Mom. 4

34) Till protokollet uttalades, att de nu avtalade bestämmelserna angående tjänstledighet för omhandlade kvinnliga befattningshavare icke skulle utgöra hinder för de förvaltningar, som så önskade, att låta de befattningshavare i fråga, som förut haft större ledighet än enligt de nya bestämmelserna, fortfarande komma i åtnjutande därav. Kap. II § 3.

35) Med anledning av från personalsidan rest yrkande om att verkstadsarbetare, som överföres till linjepersonal, skulle vid inplacering i löneklass få tillgodoräkna sig arbetstiden i verkstaden som tjänsteår, uttalade förvaltningsrepresentanterna, att då verkstadsarbetare av förvaltning befordrades till befattning i linjetjänst, han skulle placeras i en avlöningsklass, som gäve honom minst samma inkomst, som han i verkstaden uppburit. Kap. III § 1
mom. 2.

36) Under mom. 2 hade personalen hemställt, att utbetalning av avlöning skulle ske under den ordinarie arbetstiden ävensom att avräkningsdag icke skulle få ligga mer än tre söckendagar före avlöningsdagen. § 4 mom. 2.

I anledning av dessa yrkanden uttalade arbetsgivarnas delegerade, att de förvaltningar, som icke verkställde avlöning under arbetstiden, borde ordna utbetalningen på ett sådant sätt, att arbetarna icke bleve onödigtvis uppehållna i och för avlöningens erhållande, ävensom att tiden mellan avräkningsdag och avlöningsdag borde vara så kort som möjligt.

Efter antecknande härav frånföll personalen sina ovanberörda ändringsyrkanden, och skulle alltså föreskrifterna i mom. 2 ingå i det nya avtalet med oförändrad lydelse.

37) Personalen hade, i angivet syfte att förebygga orättvisor, föreslagit följande lydelse av momentet: § 6 mom. 4.

»Vid utgången av varje år överser vederbörande verkstadsbefäl tillsammans med en av arbetarnas organisation utsedd kommitté resp. arbetares individuella löner och grupperingsförhållanden, varefter förvaltningen vidtager de revideringar, som förhållandena påkalla.

Därest förvaltningen vid sålunda företagen revidering icke tager vederbörlig hänsyn till de av personalen med stöd av avtalets bestämmelser framförda kraven, kan ärendet såsom tvistefråga hänskjutas till huvudorganisationerna för vidare behandling.»

Med avseende å detta yrkande anförde herr *Hallberg*, att ett bifall till detsamma skulle innebära, att förhandlingar komme att upptagas mellan ombud för förvaltning och personal rörande revideringen av de individuella timlönerna, vartill arbetsgivarna givetvis icke ville medverka.

Järnvägsmannaförbundets ombud genmälde härtill, att avsikten med förslaget icke vore, att förhandlingar skulle upptagas, men att i avtalet skulle införas bestämmelser, varigenom den rätt, som, enligt personalens uppfattning, personalen redan ägde att, före verkställande av revidering, till vederbörande förvaltning framföra sina skäl och önskningsar i fråga om timlönerna, bleve uttryckligen fastslagen, varigenom personalen måhända skulle äga större garanti för att tillbörlig hänsyn tages till personalens anspråk.

Herr *Hallberg* hävdade å sin sida, att, om den ifrågasatta bestämmelsen infördes i avtalet, man ej skulle kunna förhindra uppkommandet av dylika mer eller mindre omfattande förhandlingar. I sammanhang härmed uttalade herr *Hallberg* vidare å arbetsgivareföreningens vägnar, att förvaltningarna borde låta sig angeläget vara, att så handhava revideringen av arbetarnas individuella löner, att varje arbetare tilldelades den timpenning, som vore skäligen med hänsyn till vederbörande arbetares ådagalagda skicklighet och flit.

På förekommen anledning anförde herr *Lundin* å järnvägsmannaförbundets vägnar härefter till protokollet, att, därest ett huvudavtal nr 1 komme att fortfarande äga bestånd vid de enskilda järnvägarna, personalen även med den avfattning som bestämmelserna i mom. 3 och 4 för närvarande hade, ansåge sig äga rätt att till vederbörande institutioner, distriktsnämnd och skiljedomstol, hänskjuta fråga angående bestämmandet av den timlön, som rättvisligen borde tillkomma verkstadsarbetare, samt att, därest något huvudavtal nr 1 icke komme att vidare vara gällande vid järnvägarna och nuvarande bestämmelser i mom. 3 och 4 bibehölls oförändrade, personalen givetvis förbehölle sig

att, för den händelse en förvaltning icke skulle tilldela verkstadsarbetare den timpenning, som enligt personalens uppfattning måste anses skäligen, vidtagna de åtgärder av ena eller andra slaget från personalorganisationens sida, vartill organisationen kunde finna förhållandena böra föranleda.

Efter antecknande av ovanberörda yttranden förklarade sig kommitterade kunna enas därom, att nuvarande bestämmelser finge bibehållas i det nya avtalet.

38) Beträffande arbetares skyldighet att utföra övertidsarbete § 9 mom. 1. var man ense därom, att de i § 7 i lagen om arbetstidens begränsning omnämnda 120 timmarna här avsåge förberedelse- och avslutningsarbeten för verkstadens drift.

39) Rörande beordring av övertidsarbete uttalade arbetsgivare- representanterna nu liksom tidigare, att förvaltningarna icke borde göra sådan beordring i andra fall, än då sådant vore oundgängligen nödvändigt, samt att därvid i varje fall borde tillses, såväl att verkstadsarbetare icke bleve överansträngd som även att all skäligen hänsyn toges till av arbetare framställd begäran om tillfällig befrielse från övertidsarbete för enskilda angelägenheter erforderliga skötande. Mom. 1.

40) Föreskrifterna i § 16, angående förorenande arbete, godkändes jämväl, sedan till protokollet antecknats, § 16. att arbetsgivarnas delegerade såsom sin mening uttalat, att all möjlig hänsyn borde av arbetsbefälet ägnas frågan om vad som vore att räkna såsom särskilt förorenande arbete i och för eventuellt tillhandahållande av överdragskläder eller annat lämpligt skydd, t. ex. förkläde m. m., och påpekade arbetsgivarnas delegerade, att, beroende på de anordningar, som ur verkstads- teknisk synpunkt träffats, samma arbete icke vore i lika hög grad förorenande på den ena verkstaden som på den andra och att det därför torde vara omöjligt att i avtal införa detaljerade bestämmelser. Dock kunde det enligt arbetsgivarnas åsikt anses fastslaget, att såsom särskilt förorenande arbete borde räknas sådant arbete med syror.

41) På förekommen anledning skulle till protokollet därjämte antecknas, att en given konsekvens av överförandet av vissa Kap. IV § 1 banarbetare till extra linjearbetare vore, att dessa senare finge mom. 2 f). finna sig uti eventuell förflyttning i de fall, förvaltning ansåge sådant behövt.

Förvaltningarnas delegerade påpekade, att, när en ändring nu genomförts angående banarbetares överförande till extra linje- personal, en given följd härav bleve, att dylika arbetare, för

att förvaltningen skulle kunna bereda dem stadigvarande arbete året om, i vissa fall måste sysselsättas med åtskilliga andra göromål, som eljest icke pläгат av dem utföras.

Vidare uttalades från arbetsgivarnas sida, att bestämmelserna i fråga om kortare avbrott i tjänstgöringen givetvis icke i tillämpningen finge leda dithän, att förvaltning onödigtvis föranstaltade om dylikt avbrott, för att på sådant sätt förhindra banarbetares överförande till extra linjepersonal.

(Rörande tillvägagångssättet vid tjänsteårsberäkning och inplacering i löneklass se i tillämpliga delar de exempel, som finnas införda under protokollsuttalandet n:r 26 i förutvarande huvudavtal n:r 2.)

- § 5. 42) I sammanhang med överenskommelsen om att lönerna skulle i avtal fastställas jämväl för banarbetare i åldern 18—20 år anhöllo arbetsgivarna att få till protokollet uttala, att de biträtt nämnda förslag under den förutsättning, att vid de lokala förhandlingarna angående timlönerna lägre belopp skulle fastställas för banarbetare i åldern 18—20 år än för äldre banarbetare.

På förekommen anledning skulle emellertid tillika här antecknas, att det sålunda gjorda uttalandet givetvis icke skulle utgöra hinder för förvaltning att i vissa fall, då skäl härtill kunde föreligga, tilldela banarbetare i åldern 18—20 år samma timlön som övriga arbetare.

- § 15. 43) Arbetsgivarnas representanter avgåvo på förekommen anledning det uttalandet till protokollet, att, därest en banarbetare av en eller annan anledning icke komme att överföras till extra linjepersonal, ehuru han därtill vore berättigad, dylik arbetare, vilken förut åtnjutit den i § 12 kap. III i det under åren 1914—1917 gällande huvudavtal n:r 2 omhandlade ledighet, fortfarande skulle, därest han uppfyllde därför stadgade villkor, tilldelas enahanda ledighet.

Personalens åligganden.

- 1) Järnvägsman är skyldig:
 - a) att utföra honom åliggande arbete på bästa möjliga sätt och på kortast möjliga tid;
 - b) att tjänstgöra när och varhelst han därtill beordras samt ställa sig till efterrättelse av befälet i tjänsten givna föreskrifter och order;
 - c) att, så länge han är i järnvägens tjänst, icke åtaga sig annat avlönat enskilt uppdrag eller driva affär, så framt han icke på gjord ansökan därtill särskilt av järnvägsförvaltningen erhållit skriftligt tillstånd.
 - 2) Järnvägsman bör vid handhavande av eld iakttaga största försiktighet.
 - 3) Maskiner, verktyg och materiel skola av befattningshavare med omsorg och aktsamhet handhavas.
 - 4) Varje observerat fel å maskiner och materiel skall genast delgivas vederbörande befäl.
 - 5) Arbetet för egen räkning får ej under arbetstiden av järnvägsman utföras.
-

Föreskrifter rörande villkoren för vinnande av ordinarie och extra anställning såsom linjepersonal.

För erhållande av *ordinarie* anställning fordras:

- 1) *att* vara svensk medborgare och äga god frejd;
- 2) *att* vara känd för ett ordentligt levnadssätt och en hedrande vandel;
- 3) *att* hava visat sig vara i besittning av snabb uppfattning, rådighet och lugn;
- 4) *att* med behörigt läkareintyg styrka sig vid tillfället äga normalt färgsinne, vara fri från sjuklighet, svaghet eller kroppsslyte, som kan anses menligt inverka på tjänsteutövningen;
- 5) *att* äga de själs- och kroppskrafter samt den syn- och hörsselförmåga, som erfordras för att på ett tillfredsställande sätt kunna sköta befattningen i fråga;
- 6) *att* äga noggrann kännedom om tjänstgöringsreglementet ävensom om gällande trafikreglemente och instruktioner, allt i de delar, som beröra vederbörandes tjänsteåligganden;
- 7) *att* hava fullgjort de särskilda kompetensvillkor, som genom lag eller av myndighet äro föreskrivna;
- 8) *att* förete bevis om eller undergå sådana kunskapsprov, som förvaltningen finner nödigt föreskriva för befattningen i fråga;
- 9) *att*, så framt befattningen är förenad med någon uppbörd, för denna ställa av förvaltningen godkänd säkerhet, därest så påfordras;
- 10) *att* hava fyllt 21 år samt fullgjort första årets värnplikt eller därifrån i vederbörlig ordning blivit befriad;

11) *att* ej vara äldre än 30 år (förvaltningen äger att i särskilda fall härifrån göra undantag);

12) *att* ingå i pensions- samt änke- och pupillkassa ävensom sjukkassa på sätt förvaltningen bestämmer.

För erhållande av *extra* anställning fordras:

1) *att* hava fyllt 18 år samt

2) *att* uppfylla de villkor, som härovan i punkterna 1—8 föreskrivas för ordinarie anställning.

Gemensamma verkstadsregler, gällande för enskilda järnvägars verkstäder.

Mom. 1. Varje arbetare är skyldig att uträtta så mycket och så gott arbete, som i hans förmåga står.

Mom. 2. Arbetaren får under arbetstiden icke onödigtvis avlägsna sig från sin anvisade arbetsplats och ej utan giltig orsak samspråka med andra. All läsning under arbetstiden samt all agitation å arbetsplatsen är förbjuden.

Mom. 3. Arbetare skall efterkomma av yrkesinspektionen eller befälet lämnade föreskrifter för undvikande av fara eller skada, och bär han själv risken, därest han genom åsidosättandet av dessa föreskrifter ådrager sig skada.

Mom. 4. Till förekommande av eldsvåda föreskrives: *Tobaksrökning* är förbjuden under arbetstiden och i övrigt inom verkstädernas samtliga avdelningar.

Arbetare skall vid handhavande av eld och eldfarliga ämnen iakttaga största försiktighet.

Mom. 5. Samtliga maskiner, verktyg, materialier och fabrikat skola av arbetaren med omsorg och aktsamhet handhas, och är arbetaren ansvarig för skada och fel, vilka uppkommit genom hans försumlighet eller vårdslöshet.

Mom. 6. Varje observerat fel å maskiner samt fel eller skada å under arbete varande fabrikat skall genast delgivas vederbörande befäl.

Mom. 7. Obehöriga personer få ej av arbetaren införas i verkstaden.

Mom. 8. Arbete för egen räkning får ej av arbetaren på arbetsplatsen utan verkstadsbefälets medgivande utföras. Äger detta rum, är, utom annan påföljd, arbetsföremålet förverkat.

Mom. 9. Föreståndaren för maskinavdelningen äger rätt att omedelbart skilja från arbetet:

den, som uppsåtligt eller genom vårdslöshet skadar annan person;

den, som icke iakttagit ärlighet, nykterhet och gott uppförande;

den, som visar uppenbar ohörsamhet mot förmans under arbetet givna order;

den, som genom åtgärder eller hot söker förmå annan arbetare att ej fullgöra sin plikt enligt mom. 1;

den, som uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet skadar verkstadens maskiner, materialier, färdigt eller påbörjat arbete eller andra arbetares tillhörigheter;

den, som inför eller förtär rusdrycker å arbetsplatsen eller dit anländer berusad;

den, som två på varandra följande dagar eller upprepade gånger varit frånvarande utan permission eller anmänt giltigt förfall;

den, som å arbetsplatsen bedriver agitation; samt

den, som upprepade gånger bryter mot dessa verkstadsregler i andra fall än i detta mom. angives, eller mot gällande tilläggsbestämmelser.
